№ 122 — Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem — פּרייז 20 גראָשען — Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

מאָנטאָג, כ"ח אייר פּ' במדבר תר"צ | 26 maja 1930 r. | 23-טער יאָהרגאַנג

מעמאָריאַל פון דער יודישער „אַגענץ"
צו דער ענגלישער רעגירונג
ידיעה וועגען פערבאָט פון באָדען פערקויף אין ארץ-ישראל בעשטעטיגט זיך נישט

מעמאָריאַל פון דער יודישער אַגענץ צו דער בריטישער רעגירונג

נ י ו - י אָ ר ק, 25 מאַי (יט"א) דער פּרעזידענט פון דער יודישער אַגענץ, פעליקס וואַרבורג, האָט איבערגעגעבן אַ מעמאָריאַל דעם בריטישען אַמבאַסאַדאָר מיט דער ביטע עס איבערצושיקען צו דער בריטישער רעגירונג אין וועלכער עס ווערט פעסטגעשטעלט, אַז די גאַנצע יודישע וועלט איז אויפגעטרייסעלט געגען דער האַנדלונג פון דער ענגלישער רעגירונג.

אין מעמאָריאַל ווערט אויך פעסטגעשטעלט, אַז די גזירה איז דיקטירט געוואָרען פון פּאָליטישע טעמים.

קיין פערבאָט פון ערד-פערקויף פאַר יודען אין ארץ-ישראל

י ר ו ש ל י ם, 25 מאַי (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די ידיעות וועגען פערבאָט פון ערד-פערקויף פאַר יודען, האָט זיך דער פאָר-שטעהער פון יט"א געווענדעט מיט אַן'אָנפראַגע צום דעפּאַרטאַמענט פאַר לאַנדווירטשאַפטליכע ענינים. דאָרט האָט מען געענטפערט, אַז אַזאַ ענין איז דאָרט אינגאַנצען נישט בעוואוסט.

י ר ו ש ל י ם, 25 מאַי (יט"א) די ענטשפּרעכענדע יודישע אינסטיטוציעס האָבען פערעפענטליכט מאַטעריאַלען, לויט וועלכע עס איז צו זעהען, אַז אין ארץ-ישראל איז נאָך פאַרהאַן גענוג ערד פאַר דער יודישער קאָלאָניזאַציע.

אויפרוף פון קרן קימת געגען דער אימיגראַציע גזירה

י ר ו ש ל י ם, 25 מאַי (יט"א) די צענטראַלע פון „קרן קימת" האָט פער-עפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט צווישן אַנדערן פעסטגעשטעלט אַז דער יודישער ישוב איז שטאַרק אויפגעטרייסעלט געוואָרען פון דער גזירה, וועלכע ערוועקט אַלאַרמירענדע געדאַנקען וועגען דער צוקונפט. ווער ווייס — ווערט ווייטער געזאָגט אין קאָמוניקאַט, צי די דאָזיגע גזירה איז נישט די ער-שטע פון אַ ניי'ע סעריע גזירות.

דער ענטפער פון יודישען פאָלק מוז זיין פּראַקטישע מעשים, נישט צוויי-לען, נאָר מוטיג.

עמיגראַציע פון עגיפּטישע אַרבייטער קיין ארץ-ישראל

י ר ו ש ל י ם, 25 מאַי (יט"א) „הארץ" בעקלאָגט זיך, אַז אין דערזעלבער צייט, וואָס יודען איז פערווערט געוואָרען אַריינצוקומען אין לאַנד, קומט פאַר אַן'עמיגראַציע פון עגיפּטישע אַרבייטער קיין ארץ-ישראל.

יט"א דערוויסט זיך פון די אָפיציעלע קרייזען, אַז די דאָזיגע ידיעה איז נישט ריכטיג.

רעזולטאַט פון די סענאַט-וואַהלען אין וואָהלין

ל ו צ ק (טעל.) די וואַהלען צום סענאַט זענען אַדורך ביי זעהר אַ שוואַכער פרעקווענץ. סך הכל האָבען געשטימט פון 20 ביז 30 פּראָצענט פון די וואַהל-בערעכטיגטע. ערטערווייז נאָך ווייניגער פון 20 פּראָצ. דער הויפּט-קאַמף איז געפיהרט געוואָרען צווישען די ליסטע פון נאַציאָנאַלע מינדערהייטען מיט'ן ראַ-דיקאַלען אוקראַאינישען סעלראָב. די גרעסטע צאָהל שטימען האָט בעקומען די ליסטע 18.

אַן „אַנפאַל" אויפ'ן פּרעזעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור", ה' אשר קאָהן
גייסטיג נישט-נאָרמאַלער יודישער יונגערמאַן געוואָלט אַרויסבעקומען דורך דראָהונגען געלד-שטיצע

דעם פּראָצעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ה' אשר קאָהן האָט געגעבן זיין פּאַלאַץ אויף פּעטריקאָווער 61 געהאַט אַן'אויסטערלישע בעגעגעניש, צוליב וועלכען ער האָט געמוזט אַנקומען צו דער אינטערווענץ פון דער פּאָליציי.

מחמת די פאַנטאַסטישע קלאַנגען, וואָס האָבען זיך אין שייכות דערמיט פערשפּרייט אין אונזער שטאָט, ברענגען מיר דאָ די איינצעלהייטען וועגען דעם דאָזיגען אומגעוועהנליכען פאַרפאַל.

ווי אונזער §-רעפּאָרטער מיילט מיט, שטעלט זיך פאָר די געשיכטע פון דאָזיגן „אַנפאַל" אויף פאָלגענדען אופן: שוין זייט מעהרערע טעג איז דער פּרעזעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ה' אשר קאָהן פערפאָלגט געוואָרען דורך טעלעפאָן פון עמעס אַן אומבעקאַנטען פּערזאָן, וואָס האָט בסדר געבעטען שטיצע. אַזוי ווי דער אומבעקאַנטער האָט מיט זיינע טעלעפאָן-געשפּרעכען נישט אויפגעהערט צו בעלעסטיגען דעם ה' אשר קאָהן, מאָהנענדיג פאַר זיך שטיצע, האָט ה' קאָהן פערלאַנגט פון איהם, ער זאָל אויפגעבען זיין אַדרעס, כדי צו קענען פעסטשטעלען, צי ער נויטיגט זיך ווירקליך אין דער שטיצע.

דער אומבעקאַנטער האָט זיך אָבער אָבגעזאָגט אָנצוגעבען זיין אַדרעס און אַנשטאָט דעם האָט ער גענומען ממש דראָהען ה' אשר קאָן.

שבת אַרום 2 נאָכמיטאָג, ווען ה' אשר קאָן איז אַהיימגעגאַנגען און ער האָט זיך געפונען האַרט נעבען זיין פּאַ-לאַץ אויף פּעטריקאָווער 61, איז פּלוצלינג צו איהם צוגעלאָפען אַן'אַנשטענדיג געקליידעטער יונגערמאַן און אָנלאַפענדיג איהם פאַר דער האַנד, אַ זאָג געטאָן, אַז דאָס איז ער דאָס דער יעניגער, וואָס בעט ביים איהם כסדר שטיצע, וויבאַלד זיינע בקשות האָבען נישט געהאָלפען, האָט ער בעשלאָסען זיך צו ווענדען וועגען דעם צו איהם פּערזענליך. דערביי זאָל דער יונגערמאַן האָבען געדראָהט, אַז אויב ה' אשר קאָן וועט איהם נישט געבען אַ גרעסערע סומע געלד, דאַן וועט מיט איהם געשעהן דאָס זעלבע, וואָס מ' טוט זוהן אַלבערט.

דער אומבעקאַנטער יונגערמאַן זאָל דערביי האָבען אַריינגעלעגט די האַנט אין קעשענע.

ה' אשר קאָן האָט זיך שטאַרק דער-שראָקען און געמאַכט אַ געוואַלד. תיכף איז אַרויס דער פּאָרטיער, וועלכער האָט דערזעהענדיג זיין בעל-הבית אַזאַ איבער-געשראָקענעם, פערהאַלטען דעם אומבעקאַנטען און איהם אַריינגעשלעפּט אין פּאָרטיער-שטיבעל.

וועגען דעם פאַרפאַל איז גלייך מיט-געטיילט געוואָרען דער פּאָליציי.

אויפ'ן אָרט זענען באַלד אָנגעקומען פון 11. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט עטליכע פּאָליציי-בעאַמטע.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער אַנפאַלער הייסט משה עקשטיין און ער וואוינט אויף בזשעזשינער גאַס 5.

בעת דער ערשטער אויספאָרשונג אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, האָט עקשטיין זיך אָפּגעזאָגט אָפּצוגעבען וועלכע עס איז ערקלערונגען און איז איינגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט צו דער דיספּאָזיציע פון דער גערוכטליכער מאַכט.

ה' אשר קאָן זאָל פון דעם פּיינליכען פאַרפאַל זיין אַזוי ערשיטערט, אַז ער איז נעכטען אַ גאַנצען טאָג געלעגען צו בעט אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָק-טאָר.

* * *

דער דאָזיגער אויסטערלישער פאַר-פאַל, האָט, ווי שוין אויבען געזאָגט, אַרויסגערופען פערשידענע קלאַנגען אין דער שטאָט וועגען אַן „אַטענטאַט" אויף אשר קאָן. אין משך פון טאָג און פון שפּעט אין אָוועגד זענען צו אונז אין רעדאַקציע געמאַכט געוואָרען אָהן אַ צאָהל טעלעפאָנישע אָנפראַגען.

* * *

ווי מען מיילט אונז מיט, איז דער פערהאַלטענער משה עקשטיין אַ גייסטיג נישט-נאָרמאַלער, וועלכער דרעהט זיך אַרום שוין זייט אַ לאַנגע צייט אָהן וועל-כער עס איז בעשעפטיגונג.

בלב קרוע ומרתח הננו מודיעים על דבר האסון הגדול שקרנו בהלקה מאתנו עטרת ראשינו האיש החסיד המצוין במידותיו

נ"ע משה מרדכי ב"ר יהודה ז"ל האניג

בשנת חחמשים ושבע לימי חייו

ההלוי' תהי' היום ביום ב' כ"ח אייר תר"ץ בשעה 1 אחה"צ מבית האבל פולנאָצנאַ 24

השרויים בצער עמוק
משפחתו המתאבלת.

אַלעי 1-טער מאַי 2 (רוג וואָלצאַנסקאַ) טעאַטער „אַרט" אַלעי 1-טער מאַי 2 (רוג וואָלצאַנסקאַ)

שבת ד. 31.5, זונטאָג ד. 1.6, מאָנטאָג ד. 2.6 און דינסטאָג ד. 3.6
גאַסטשפּילן פון דער בערימטער יודישער קינסטלערין
אידא קאַמינסקא
מיט איהר געליבטענעם אַנסאַמבל
אין דער ערפאָלגרייכסטער פּיעסע פון היינטיגען סעזאָן
„דזשאַז-זינגער"
דראַמע אין 3 אַקטען פון ס. ראַפאַלסאָן, יודיש מ. ראַקאָווסקי.
די דאָזיגע פּיעסע איז פערפילמט געוואָרען אין דעם ערשטען טאָנפילם אונטער דעם זעלבען נאָמען. אָריגינעלע דזשאַז-לידער.
◄ אין צווייטען אַקט קומט פאָר אַ רעווי. ►
רעזשי און אינסצעניזאַציע: אידא קאַמינסקא. מוזיק יוסף קאַמינסקי.
דעקאָראַציע: י. שליווניאַק.
בילעטען-פאָרפערקויף אין דער טעאַטער-קאַסע.

בלב נשבר ונדכה אנו מודיעים לכל קרובנו ומיודענו כי אחרי מחלה כבדה וממושכה מתה עלנו האשה החשובה

נ"ע שרה רבקה אשת ר' בנימין נ"י גוטער
בת ר' מנחם מענדיל מאיר קירשטיין ז"ל
בשנת 48 לימי חייה

ההלויה תהיה היום יום ב' כ"ח אייר תרץ בשעה 2 אחה"צ מבית האבלרחוב נאָוואָמיעסקאַ 4

המתאבלים עליה בעלה, בניה ונכדה.

קאַמעראַל-טעאַטער טראַוגוטאַ 1
העברעאישע דראַמאַטישע סטודיאַ ביי ,ווי"זאַ'

היינט מאָנטאָג, 8.45 אָוועגד ווערט געשפּילט
קבוץ גליות פון י. קאַצענעלסאָן | משיח בן יוסף פון ב. שטיינמאַן
הרכבת פון אַ. שלאָנסקי
בילעטען פון 50 גראָשען ביז 5 זל. צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 11—2 און פון 5 נ"מ.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 76 יאָהר מיין ל. מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער און אורגרויספאָטער

נ"ע יחזקאל דוב ב"ר ראובן ז"ל עדעלשטיין

די לויה קומט פאָר היינט מאָנטאָג, דעם 26-טן מאַי, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז קילינסקיעגאָ 127, וועגען וואָס עס מעלדעט

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

אויפקלערונג.

אַזוי ווי עס האָט מיך אַ פּראַאינטערעסירטע פּערזאָן געהעצט אַרויסצו-טרעטען אין דער עפענטליכקייט מיט פערשידענע בלבולים געגען ר' דוד און ר' ישראל ראָזענוואַלד, ערקלער איך, דאָס איך רוף אָפּ יעדע בעשולדיגונג געגען די אויבענדערמאָנטע און בעט זיי אום ענטשולדיגונג.

גלייכצייטיג בין איך מבטל דעם כח הרשאה וואָס איך האָב דער פּראַאינטערע-סירטער פּערזאָן געגעבען און פאָדער איהם אויף ווייטער נישט צו אינטערעסירען זיך אין מיינע געשעפטען.

רבקה יאַרבערג, יעקב יאַרבערג.

Potrzebna panienka
do 5-cio let. dziewczynki na przed południe.
Zgłosić się Nowo-Cegielniana 24, m. 21
do p. Kahan, godz. 2—4.

לעזט, אַבאָנירט דאָס
„לאָדזער טאָגעבלאַט"

Dr. Med. E. Reicher
ספּעציאַל ארצט
פאַר הויט האָר און ווענערישע קראַנקהייטען
דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע
פּאָלודניאָוואָ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—10 פריה; 12—3 און 6—9 אָוו. זונטאָג פון 9—2 מיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזען

ווינער אָרטאָפּעדישע פּראַצאָווניע
– אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט –
מאַכט לויט גיפּס-מאָדעלען וועלכע זענען פלאַך פיס, קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען און אַפּאַראַטען א. ז. וו. גדאַנסקאַ 28, וו. 1, פון 5—7 אָוונט

דער יודישער פראטעסט-טאג אין לאדז

געגען דער אימיגראציע-גזירה קיין ארץ-ישראל

גראנדיעזער מיטינג אין „פילהארמאניע" נעמט אן שארפע רעזאלוציע געגען דער מאנדאט-רעגירונג. — פראטעסט-פערזאמלונגען פון „התאחדות", „החלוץ" און „דת ועבודה"

די נעכטיגע פראטעסט - פערזאמלונג אין „פילהארמאניע" האט צוגעצויגען א געוואלדיג גרויסען עולם, און זאל האט מען געזעהן יודען פון אלע שא-טירונגען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. דאס זענען זיי אלע געקומען אויסדריקען זייער עמפערונג און פראטעסט געגען דער ענגלישער רעגירונג צוליב דער אימיגראציע - גזירה קיין ארץ-ישראל.

ארום 5 פארנ. פערנעמען זייערע ערטער ביים פרעזידיום-טיש דעפ. ד"ר י. ראזענבלאט, ד"ר טארטאקאווער, פרוי רעזניק און אסט.

דער ערשטער נעמט דאס ווארט דעפ.

ד"ר י. ראזענבלאט

וועלכער ווייזט אן אויף דער גרויסער עולה, וואס מען האט געטאן דעם יודי-שען פאלק, און ווער? נישט דאס ענגלי-שע פאלק, נאר די רעגירונג פון דער לייבאר-פארטיי אויף וועלכער מען האט זיך אמווייניגסטען געקענט ריכטען, נאך די אלע הבטחות, וואס עס האבען גע-געבען מאקדאנאלד און הענדערסאן, אז די ענגלישע רעגירונג וועט זיך טריי אין מאנדאט.

מיר האבען — רופט אויס דער רעד-נער — שוין זעהר פיל איבערגעטראָ-גען, מיר זענען אן'אלט פאלק, גע-וואוינט צו צרות, מיר וועלען איבער-קומען אויך די גזירה.

דער צווייטער נעמט דאס ווארט

ד"ר א. טארטאקאווער

אין א זעהר שעהן-געבויטער פאטעטי-שער רעדע שטעלט זיך ד"ר טארטאקא-ווער אפ אויף דער לעצטער אימיגרא-ציע-גזירה אין א"י. צווישען אנדערען זאגט דער רעדנער: „די מאנדאטען-מאכט האט געשלאסען פאר יודען די טויערן פון ארץ-ישראל. אין נאמען פון דרייסיג טויזענד ארגאניזירטע חלוצים, ערקלער איך פון דעם ארט, אז מיר וועלען די טויערן אויפברעכען. צי מיט דעם ענגלישען מאנדאט, צי אהן דעם מאנדאט. די עליה וועט נישט אפ-געשטעלט ווערען.

די רעדע פון ד"ר א. טארטאקאווער איז פון דעם פערזאמעלטען עולם בסדר איבערגעריסען געווארען מיט לאנג-דויערנדע אפלאדיסמענטען.

נאך דעם רעדען נאך די ה"ה: אסט, זאנדער און געלער. דער לעצטער, וועל-כער קומט ערשט פון א"י, ברענגט צום אויסדרוק דעם אונבויגזאמען ווילען פון די חלוצים פארטזעצען דעם אויפבוי פון א"י.

צום סוף לייענט ד"ר י. ראזענבלאט פאר א רעזאלוציע, וועלכע ווערט איינ-שטימיג אנגענומען.

רעזאלוציע

די פאלקס-פערזאמלונג, וואס איז פארגעקומען דעם 25. מאי אין לאדז אין פילהארמאניע-זאל מיט דער בעטייליגונג פון איבער 2000 יודען, אויסהע-רענדיג די בעריכטען און רעדעס פון סיים-דעפוטאט ד"ר י. ראזענבלאט, ד"ר א. טארטאקאווער, אסט, געלער און זאנ-דער וועגען דער פעראָרדנונג פון דער ענגלישער רעגירונג אפצושטעלען די חלוצישע עליה קיין א"י, שטעלט פעסט מיט צער און צארן, אז די ראזונגע פער-ארדנונג בעדייט אן'אונערהערטע פער-לעצונג פון די פארשריפטען פון מאנ-דאט, לויט וועלכע ענגלאנד האט זיך מתחייב געווען צו שאפען אין א"י אזעל-כע עקאנאמישע און אדמיניסטראטיווע בעדינגונגען, וואס זאלען בעגינסטיגען דעם אויפבוי פון א יודישער נאציאנא-לער היים אין א"י. דער ראזונגער שריט איז טויזענד מאל מעהר אנגערעגט, נע-מענדיג אין אכט, אז די לעצט-בעשטימ-טע צאהל פון 2300 סערטיפיקאטען דורך דער א"י-אדמיניסטראציע איז געווען א פראדוקט פון לאנגע אונטערזו-כונגען וועגען דער עקאנאמישער אויפ-נאמס-פעהיגקייט פון לאנד און די אפ-שטעלונג פון דער עליה דורך דער לאנ-דאנער צענטראל-רעגירונג איז בלויז א פאליטישער שריט, וואס ווי-דערשפרעכט די גרונדזאצען פון יושר און גערעכטיגקייט.

די פערזאמלונג שטרייכט אונטער, אז דער ראזונגער שריט פון דער ענגלישער רעגירונג איז נישט אונגערעכט און קול-טורלאז, נאר בעדייט אויך א גרויסע סכנה פאר דער צוקונפט פון לאנד. דאס יודישע פאלק געהט קיין ארץ ישראל, כדי דארט אויפצובויען דורך זיין אר-בייט און קאפיטאל א פריע און גערעכטע געמיינזאמקייט פון ארבייטענדע מענשען. דאס ראזונגע שטרעבען האט ביז'ן היינ-טיגען טאג געבראכט א גרויסען נוצען אויך די גרויסע מאסען פון דער ארבייטענדער אראבישער בעפעלקערונג. דער איינציגער שונא פון דער יודישער אויפ-בוי-ארבייט אין לאנד, איז די שיכט פון אראבישע גרויס-גרונד-בעזיצער און קא-פיטאליסטען, וואס איז גרופירט ארום דער אראבישער עקזעקוטיווע און האט מורא פאר איהר בייז אויסנוצער פער-ברעכערישער און עקספלאאטירענדער הערשאפט אין לאנד. די ענגלישע רעגי-רונג, נאכגעבענדיג, און געהענדיג נאך פאל-שע פאליטישע אינטערעסען און אנדערע מיטלען פון דער ענגלישער אימפעריע די פאָדערונגען פון דער ראזונגער קלאסע אין א"י, גיט זיי דורכדעם א פרעמיע פאר זייערע אנפאלען אויף די פרידליכע ארבייטענדע יודישע בעפעלקערונג אין לאנד און ערמוטיגט זיי צו ווייטערע פער-ברעכערישע האנדלונגען. דער לעצטער שריט איז אלזא נישט נאר א אונגעטישער נאר אויך א העכסט-געפעהרליכער פאר דער צוקונפט אין לאנד.

אין נאמען פון דער גאנצער ציוניס-טישע בעפעלקערונג אין לאדז, וואס שטעלט פאר מיט זיך די איבערוועלטי-גענדע מעהרהייט פון אלע יודען אין אי-זער שטאט, ערקלערט די פערזאמלונג פייערליך, אז קיין שום בעגרענעצונגען און רעפרעסיעס וועלען דאס יודישע פאלק נישט שטערען און זיין אייזער-נעם ווילען, אויפצובויען זיין נאציאנאלע היים אין א"י. דאס יודישע פאלק וועט זיך אויסקעמפען דעם וועג אין זיין היסטארישע לאנד מיט און געגען דעם ווילען פון פערשידענע פערוואלטונגען און רעגירונגען.

די פאלקס - פערזאמלונג שיקט אי-בער איהר הארציגע ברכה דער חלוצי-שער מחנה אין א"י און פערזיכערט איה, אז מיט איהר שטעהט דאס גאנצע יו-דישע פאלק אין אלע גלות-לענדער און, אז די חלוצישע יוגענד האט וועט זיך פעה-איינגען מיט די בויערס פון יודישער נאציאנאלער צוקונפט אין א"י, גיט קוק-קענדיג אויף אלע מניעות און שוועריג-קייטען.

די גראנדיעזע פראטעסט - פערזאמ-לונג ענדיגט זיך מיט'ן ספאנטאנעם גע-זאנג פון „התקוה".

—=0§0=—

פראטעסט פון די צענטראל-קאמיטעטען פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען

ווארשא (טעלעג.) היינט איז אין ווארשא פארגעקומען א קאנפערענץ פון די צענטראל - קאמיטעטען פון די אל-געמיינע ציוניסטען, יודישע אגענצ, „מזרחי", „התאחדות", רעוויזיאניסטען און „פועלי ציון", וועגען דער געשאפע-נער לאגע אין א"י.

אין פרעזידיום פון דער קאנפערענץ זענען געזעסען: לעווויטא, ד"ר גאלד-פארב, וואולפבערג, מייזעלש, פארב-שטיין, גרינבוים, אינזש. רייס.

דער ערשטער האט גענומען דאס ווארט לעווויטא, וועלכער האט ארומגע-רעדט די אימיגראציע-גזירה.

נאך לעווויטא'ן האט גענומען דאס ווארט ד"ר גאלדפלאם, וועלכער האט גאנץ אונערווארטעט געהאלטען א אפא-זיציאנעלע רעדע. צווישען אנדערען האט ער געזאגט: „מיר אליין זענען שולדיג אין די געשעהענישען אין א"י".

צום סוף איז אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע, וואס וועט איבער-געגעבען ווערען דעם ענגלישען אמבא-סאדאר אין ווארשא.

איטאליע בעוואפענט פון קאפ ביז פיס

ווידער א קריגערישע רעדע פון מוסאליני'ן

רוים (סב.) אין מיילאנד האט מוסא-ליני ווידער געהאלטען א גרויסע פאָ-ליטישע רעדע פאר א המון פון 300 טויזענד מאן. צווישען אנדערע האט ער געזאגט, אז די רעדע, וואס ער האט פאריגע וואך געהאלטען אין פלארענץ האט שוין געבראכט גוטע רעזולטאטען, דאס איטאליענישע פאלק איז אויפגע-שטאנען פון שלאף. א סך האבען די רע-דע שלעכט פערשטאנען, אנדערע האָ-בען חוזק געמאכט, אבער די רעדע איז געווען גוט דורכגעטראכט, איטאליען האט גרויסע פערדינסטען. זי האט די מלחמה געקאסט 652 טויזענד, 1 מיליאן פערוואונדעטע, און 400 טויזענד אינ-וואלידען, ביז עס איז ענדליך געקומען דער פאשיזם און געראטעוועט איטאליען. איצט בעהערשט דאס איטאליענישע פאלק זיין גורל. אלע קלאסען פון אר-בייטער ביז'ן סטודענט זענען בעוואפענט און איטאליען האט נישט מורא פאר קיינעם.

דער ווירטשאפטליכער קריזיס אין לאנד און די צוזאמענארבייט מיט דער רעגירונג

דער פארשטעהער פון „לעוויאטאן" לייקענט אפ די ידיעה, אז מען זאל האבען „אונטערגעקויפט" די אינדוסטריעלער

דעם 23. מאי איז אין ווארשא פאר-געקומען אן'אלגעמיינע פערזאמלונג פון „לעוויאטאן", אויף וועלכער דער דירעק-טאר פון לעוויאטאן, וויעזשבוצקי, האט געהאלטען א גרויסע פראגראם-רע-דע וועגען דעם קאמף מיט דעם ווירט-שאפטליכען קריזיס.

דער רעדנער האט פעסטגעשטעלט, אז דער קריזיס אין פוילען איז אן'אפ-שפיגלונג פון דעם אלגעמיינעם ווירט-שאפטליכען קריזיס אויף דער גאנצער וועלט. דערנאך האט ער ארומגערעדט די פערשידענע שוועריגקייטען צו בע-הערשען דעם קריזיס און די אלץ וואק-סענדע ארבייטסלאזיגקייט אין אלע לענ-דער. וויעזשבוצקי האט צוו. אנד. ער-קלערט:

— אין די לעצטע וואכען האבען מיר אפגעהאלטען עטליכע קאנפערענצען מיט די מיניסטארען פון פינאנץ און האנדעל. די פראגראם-רעדע פון מיניס-טער קוויאטקאווסקי, וואס איז געהאל-טען געווארען אין נאמען פון דער גאנ-צער רעגירונג איז פערעפענטליכט גע-ווארען אין דער פרעסע.

די ערקלערונג פון מיניסטער קוויאט-קאווסקי בעשטעהט פון 3 הויפט-מאָ-מענטען: 1) אז דער אבסאלוטער ווילען פון דער רעגירונג איז צו דערהאלטען די רוה, 2) אז די ווירטשאפטליכע פאלי-טיק פון דער רעגירונג וועט זיין א פאָ-ליטיק פון א קאפיטאליסטישער ענטוויק-לונג פון דער פראדוקציע און 3) אז די רעגירונג שטרעבט צו לעזען דאס פראָ-בלעם פון דער פאליטישער מלוכה-ארד-נונג.

אויף'ן יסוד פון דער ראזונגער ערקלע-רונג איז ענטוויקעלט געווארען דאס ווירטשאפטליכע פראגראם פון דער רע-גירונג. עס בעשטעהט אין א „דרינגענ-דען" און אין א „לאנגטערמיניגען" פראָ-גראם.

אין דעם דרינגענדען פראגראם האט פאר אונז אן'ערשטקלאסיגע בעדייטונג די מיינונג אז די רעגירונג וועט רעזיגנירען פון שאפען אייגענע פראדוקציע-ווער-קשטאטען, וועלכע קאנקורירען מיט דער פריוואטער איניציאטיווע.

אלע רעדנער, וואס האבען זיך בעטיי-ליגט אויף דער קאנפערענץ מיט'ן מי-ניסטער קוויאטקאווסקי, האבען פה אחד פעסטגעשטעלט די נויטווענדיגקייט צו פערראליזירען די פראקטישע מלוכה פאליטיק מיט די ראזונגע הויפט-מאָמענטען, און די נויטווענדיגקייט, אז זיי זאלען שנעל און קאנסעקווענט רעאליזירט ווע-רען. מיר האבען דאן אלע איינשטימיג פעסטגעשטעלט, אז ביי דער איצטיגער פאליטישער ארדנונג איז די רעגירונג בשום אופן נישט אומשטאנד אדורכצו-פיהרען אלע איהרע פונות.

אייִדער עס וועט געלעזט ווערען דאס פראבלעם פון דער מלוכה-ארדנונג, קאן די רעגירונג נישט איינפיהרען קיין נייע צאל-טאריפען, נישט איינפיהרען קיין קראפט די נייע האנדעלס-אפמאכען און נישט צוטרעטען צום אדורכפיהרען די שטייער-רעפארם.

דאס פראבלעם פון דער פאליטישער מלוכה-ארדנונג איז דעריבער ביי אונז ארויסגערוקט געווארען אויף'ן ערשטען פלאן.

דער דירעקטאר פון „לעוויאטאן", וויעזשבוצקי רעדט ווייטער וועגען די מיטלען, וואס די רעגירונג דארף אנגע-מען בכדי צו רעאליזירען די ראזונגע לאזונ-גען און ער אפעלירט צו דער רעגירונג, אז זי זאל אויף א קאנסעקווענטען אופן רעאליזירען די לאזונגען פון שטייער-הנחות, פערבוליגערען די פראדוקציע און עקספארט-הנחות.

איצט, ווען די רעגירונג האט ענדליך אנגעהויבען, אגב אין א זעהר מעסיגער מאס צו רעאליזירען דאס וואס זי האט פערשפראכען פון באלד אין די ערשטע טא-גען פון קריזיס, לאזען זיך הערען אין געוויסע צייטונגען שטימען, אז די רע-גירונג גיט א לעקעכעל די ווירטשאפט-ליכע ספערען, כדי זיי צו געווינען פאר די וואהלען. דערביי — ערקלערט ווי-עזשבוצקי — איז דער „ראָ-באטניק" ארויס מיט א פלאקאט, אז אויפ'ן חשבון פון דער גאנצער בעפעל-קערונג האט מען איבערגעקויפט די אינ-דוסטריע. אין די היינטיגע בעדינגונגען ווערען מיר נאכאמאל איבערצייגט, ווי ריכטיג און פערנונפטיג עס איז געווען אונזער הויפט-פרינציפ, אז אונזערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס דארפען זיין אפאליטיש".

שארפע ארויסטריטע פון דער יודיש-אמעריקאנער פרעסע

געגען דעם אימיגראציע-פערבאט אין ארץ-ישראל

ניו-יארק (יטא) די הויפט יודישע צייטונגען פערעפענטליכען שארפע פראָ-טעסט-ארטיקלען געגען דער ענגלישער רעגירונג. דער „יודישער מארגען-זשור-נאל" שרייבט:

ווען די שאו-קאמיסיע האט פער-עפענטליכט איהר בעריכט, וואס האט ווייט איבערגעשריטען איהרע קאמפעטענ-צען, האבען מיר זיך געטרייסט דער-מיט, וואס די רעגירונג וועט זיך נישט צוהערען צו די שעדליכע עמפעהלונגען פון בעריכט. איצט זענען פלוצלונג די טויערען פון ארץ-ישראל געשלאסען גע-ווארען מאקע אויף'ן סמך פון די פעסט-שטעלונגען פון דער זעלבער קאמיסיע. ווי עס ווייזט זיך ארויס, האט די ענג-לישע רעגירונג נישט גענומען אין אכט די עמפעהלונגען פון איהר אייגענעם הויך-קאמיסאר בנוגע אימיגראציע-פראגען.

מיר מוזען ערקלערען קלאר און אפען — שרייבט דער „טאג" — אויב אונ-זער שרייבט אונטער א פערפליכטונג און באנקראטירט, דאן איז פעראנט-ווארטליך דער, וואס האט זשירירט דעם וועקסעל. די גאנצע וועלט האט אונז פער-שפראכען, אז דער וועקסעל וועט בע-צאהלט ווערען. מעהר ווי א האלב הונ-דערט פעלקער האבען אונטערגעשריבען די באלפור-דעקלאראציע און דעם ארץ-ישראל-מאנדאט. אויב ענגלאנד געהט באנקראט, אויב ענגלאנד פערוואנדעלט די פערפליכטונג אין א ווערטלאזען שמו-קעל פאפיר, זאלען קומען די פעלקער און פאָדערן האלטען ווארט. מיר גלויבען, אז די פעלקער וועלען ערפילען זייער פליכט.

די גאנצע אלגעמיינע אמעריקאנער פרעסע פערעפענטליכט אויף דער ערש-טער זייט די בעריכטען פון דער יודי-שער טעלעגראפען-אגענטור וועגען אפ-שטעלען די אימיגראציע אין ארץ ישראל. די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין קא-נאדע האט צוזאמענגערופען אן'אויסער-געוויינליכע סעסיע פון נאציאנאל-ראט אין מאנטרעאל, כדי צו ארגאניזירען א פראטעסט - בעוועגונג אין קאנאדע געגען דעם אימיגראציע-פערבאט אין ארץ ישראל.

—=0§0=—

פירמע „נאפטאגאל" סיסטעמאטיש בעגנבעט פון איהר אנגעשטעלטען

(§) דער הויז-ווירט פון קאפערניק נאם 33 אויף באלוטא, סטעפאן קאטשמא-רעק האט זייט עטליכע יאהר געארבייט אין דער פירמע „נאפטאגאל", וואו מען האט צו איהם געהאט גרויס צוטרוי.

זייט א לענגערער צייט האט קאטש-מארעק געפיהרט א קריגערייע מיט איי-נעם פון זיינע לאקאטארען, וועלכען ער האט דורכאויס געוואלט בעזייטיגען פון זיין הויז. די טעג האט דער בעל-הבית ענדליך ארויסגעקריגען אויף זיין לאקא-טאר אן'עקסמיסיע, דערפאר ווייל דער לעצטער איז שולדיג געווען פאר א לענ-גערער צייט דירה-געלד.

דאן האט דער לאקאטאר זיך אין איהם נוקם געווען און איהם פערמסרט ביי דער מאכט, אז ער בע'גנב'עט זיין פירמע. עס איז דורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע און עס האט זיך ארויסגע-שטעלט, אז קאטשמארעק האט ווירק-ליך סיסטעמאטיש בע'גנב'עט זיינע ברויט-געבער. ער איז איינגעזעצט גע-ווארען אין ארעסט.

טעאטער און קונסט

היינט פארשטעלונג פון העב-רעאישע סטודיע.

היינט אווענד ווערט געגעבען אין קאָ-מערציאל-טעאטער דורך דער העברעאי-שער סטודיע דאס הערליכע פראגראם „קבוץ גליות" פון י. קאצענעלסאן, „משיח בן יוסף" פון ב. שטיימאן און „הרלבת" פון א. שליאנסקי, וואס איז שוין מעהרערע מאל געשפילט געווארען מיט גרויס ערפאלג.

—0§0—

רשימה פון אופאדלאשטשע און נאדזארע.

פאר די סוחרישע קרייזען וועט זיין אינטערעסאנט צו בעקענען זיך מיט דער גאנצער רשימה פון די נאדזארען און אופאדלאשטשען, וואס זענען אין לאדז בעשטעטיגט געווארען פון 1. יאנואר 1929 ביז'ן 30 אפריל 1930. די ראזונגע רשימה איז איצט ערשינען אין א ספע-ציעלער אויסגאבע.

הכל צריכין למרא דבא! (תלמוד)
אלע סוחרים
ח. בורין
191-48
P.S.

Dr. med. H. Lajchter
צאהן-כירורג
קיספער, דושאנלעס גומען, צינג-קראנקהייטען א.ד.ג.
זשעלאזנא 9 טעל. 149-66 1 שטאק פראנט.
נעמט אן פון 2.30 נ"מ. ביז 6.30 אוו.

סטארשי-פעלדשער
B. Joskowicz
שטעלט פאקען טעגליך מיט פרישער קראוויאנקע
און גיט אויך ארויס שוץ-אטעסטאטען
פולנאצנא 4 — Północna 4 — טעלעפ. 141-86
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—6 אוונט.

Dr. A. Mazur
ווסכאדניא 65, — טעל. 166-01
נעמט אן פון 10—1.30 2.8 און 4—6 אוונט

Dr. Wołkowyski
צעגיעלניאנא 25
טעלעפאן 126-87
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוואכע. אלע-ארט אנאליזען
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אוונט.
בעזונדער „ווארטע-זאל" פאר פרויען.

Dr. Niewiażski
אנדזשעיא 5 טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—9 אוונט.
ספעציאליסט
פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

Lekarz-dentysta
ש. ליבערמאן
ציין-כירורג
11-טער ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 46.
טעלעפאן 172-06
נעמט אן פון 1 ביז 7 אוונט
צו לעצטניצע פרייזען

Dr. med.
G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12 (טראוגוטא)
Telefon 175-10
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 9 אוונט.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט- פון 6 ביז 7 אין אוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט

מיר ווארטען אויף די אנדערע...

די ווירקליכע סבה, וואס די רעגירונג האט אפגעלעגט די סיים-סעסיע נאך איידער זי האט זיך אנגעהויבען, איז דער ענין וועגען דער בודזשעט-איבערשרייטונג און יאהר 1927/28 דורך דער דעמאלדיגער רעגירונג אויף א סומע פון עטליכע מיליאן זלאטים. אמת טאקע, אז די באדעקעס, וואס האבען אונטערגעשריבען די פעטיציע וועגען צונויפרופען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע, האבען נישט געלעגט קיין ספעציעלען אכט אויף דעם דאזיגען פונקט, און פרעמיער סלאוועק האט אויך נישט דא דערמאנט אין זיין ערקלערונג, פארוואס די סעסיע איז אפגעלעגט געווארען, טראץ דעם איז אבער א פאקט, אז טאקע נאר דער דאזיגער פונקט האט ענטשיידען דעם גורל פון דער סיים-סעסיע. און אויב עס וואלטען נאך דערויף געווען וועלכע נישט איז ספקות, זענען זיי בעזייטיגט געווארען דורך דעם „העלד" פון דעם דאזיגען ענין, מיניסטער טשעכאוויטש אליין, וועלכער האט אויפגעוויזען אין זיין ערקלערונג, אז ער טרעט ארוים פון ב.ב. איידער די סעסיע איז צונויפגערופען געווארען און אין דער טשעכאווער דעקלאראציע וועגען די מאטיוון פון זיין ארויסטריט, וואס ער האט פערעפענטליכט נאכ'ן אפלעגען די סעסיע.

טשעכאוויטש'ס דעקלאראציע שטעלט פעסט, אז דאס אפשלעגען דעם פראצעס פון די בודזשעט-איבערשרייטונגען איז געווען זיינע איינציגע אינטענציע. ער האט געוואלט, און דאס איז נאך גאנץ פערשטענדליך, [illegible] אויף די ב.ב. טשעכאוויטש האט אויך גאנץ ריכטיג בעמערקט אין זיין דעקלאראציע, אז נישט בלויז רייז פערזענליכע מאמענטען פאדערן צו ערלעדיגען דעם דאזיגען ענין, נאר אויך זעהר ערנסטע מלוכה'שע אנגעלעגנהייטען בעטען זיך, אז עס זאל שוין דערצו נעמען א סוף. ער שטעלט פעסט, אז אין אנהויב פון פארגאנגען יאהר האט פוילען געקענט בעקומען אן אויסלענדישע הלואה, אבער דער פראצעס פון די בודזשעט-איבערשרייטונגען, וועלכע האבען געקענט געבען א גרונד חושד צו זיין אין פערזענליכע מאלווערזאציעס, האט די דאזיגע הלואה צונישט געמאכט.

דער דאזיגער פארוואורף טרעפט אויך נישט דעם סוחר, וועלכער האט דאך געהאט א רעכט אנצעווייזען אויף די בודזשעט-איבערשרייטונגען, נאר דער רעגירונג, וועלכע האט דעם דאזיגען ענין נישט געלאזט בעלויכטען, אז עס געהט בלויז אין פארמעלע מיסברויכען, אז עס האנדעלט זיך נאר בלויז אין איבערשרייטען די קאמפעטענץ פון דער רעגירונג און נישט אין קיין מאטעריעלע מיסברויכען, לכל הפחות אין בעצוג צו דער גאנצער סומע פון די עטליכע מיליאן זלאטים.

פיל וויכטיגער זענען אבער טשעכאוויטש'ס בעמערקונגען וועגען די בעאונרוהיגענדע ערשיינונגען אין אונזער פאליטיק. טשעכאוויטש'עס פארוואורף, אז ביים בעזעצען די וויכטיגסטע אמטען, רעכענט מען זיך נישט מיט די פאר-קוואליפיקאציעס פון די קאנדידאטען, איז נאר א בעשטעטיגונג פון א לאנג בעקאנטען פאקט, וואס האט אלעמען בעאונרוהיגט. מיר ווילען נישט אויסרעכענען קיין נעמען — אבער צו רופען דען נישט ארוים קיין איבעראשונג די נאמינאציעס, וואס זענען לעצטענס בעשטעטיגט געווארען אויף די וויכטיגסטע אמטען אין „באנק פאלסקי", אין פינאנץ-מיניסטעריום און אין דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא"? אויף די דאזיגע אמטען ווערען נאמינירט מענשען בלויז מיט דער איינציגער קוואליפיקאציע, וואס זיי געהערען צו דער רעגירענדער פארטיי, און זייערע פאר-קוואליפיקאציעס בעקומען זיי ערשט שפעטער, שטעהענדיג שוין אין דער ארבייט, און דעם שכר לימוד פון די דאזיגע מענשען צאהלט נישט קיין אנדערער, ווי די בעפעלקערונג אליין.

קודם כל איז כאראקטעריסטיש טשעכאוויטש'עס אזהרה, אז ביי א ווייטערדיגען קריגס-צושטאנד צווישען דער רעגירונג און סיים, קאן זיך אויך צוברעכען דער ריין פינאנציעלער פראנט, וועלכער האט ביז איצט געוויזען א ווידערשטאנד.

טשעכאוויטש איז באמת ווערט אנערקענונג דערפאר, וואס ער האט אזוי דרייסט אויסגעדריקט זיין שרעק, וועלכע עס מוזען האבען אלע גוט-דענקענדע מענשען, זעהענדיג פון איין זייט דאס פאלען פון די מלוכה-הכנסות און די פערקלענערונג פון די פינאנץ-רעזערווען, די ווירטשאפטליכע ערשעפונג פון דער בעפעלקערונג, און פון דער צווייטער זייט, א פערגרעסערטען און האפנונגסלאזען קאמף צווישען די 2 העכסטע מאכט-פאקטארען פון דער מלוכה — פון דער געזעצגעבערישער מאכט און פון דער אויספיהר-מאכט. די פאלגען דערפון זענען דאס, אז מען קאן נישט אננעמען קיין שום דעצידירענדען בעשלוס. אויף אזא קאמף וואלט זיך העכסטענס געקאנט ערלויבען א בעפעלקערונג, וואס לעבט אין וואוילשטאנד און אין נארמאלע ווירטשאפטליכע בעדינגונגען. אבער, ווען די בעפעלקערונג איז אזוי ערשעפט און פעראָרימט ווי ביי אונז, איז דער דאזיגער קאמף א קאטאסטראפע, א פערברעך געגען דער מלוכה, און דאס איז טאקע דער אויספיהר פון טשעכאוויטש'ס דעקלאראציע, דאס איז אן אפעל צו דער בעפעלקערונג און צו דער רעגירונג, אז זיי זאלען איינשטעלען שלום און צוזאמענארבייטען. ער זאגט נאר בלויז ארוים דאס, וואס יעדען נישט פערבלענדעטען מענש דיקטירט דער אינסטינקט פון זעלבסט-דערהאלטונג.

אמת, אז איצט נאך דעם, ווי עס איז אפגעלעגט געווארען די סיים-סעסיע, האט דער דאזיגער אפעל נישט געטראפען אין ציל, מיר ווילען אבער גלויבען, אז צווישען די מענשען, וואס שטיצען דעם איצטיגען רעזשים, איז פארהאן פיל אזעלכע, וואס טראכטען, ווי טשעכאוויטש. זיי האבען בלויז נישט דעם מוט און די דרייסטקייט דאס ארויסצוזאגען אזוי אפען ווי טשעכאוויטש.

פון טשעכאוויטש'ס ארויסטריט וועט אפשר ווירקען אויף די דאזיגע מענשען, אז זיי זאלען זיך סאלידאריזירען מיט זיין אפעל וועגען א צוזאמענארבייט פון סיים מיט דער רעגירונג, און זיי וועלען אפשר א ווארף טון זייער ווארט אויף דער וואג-שאל, וועלכע קאן דעצידירען דעם ווייטערדיגען גורל פון לאנד.

מיר ווארטען, אלזא, אויף זייערע נאכפאלגער!

ד"ר ב. זיידען

יודישע נייעס פון סאוו.-רוסלאנד
—:O:—

סאוויעטישע רוסישע פרעסע געגען „עמעס".

מאסקווא. (יטא) אין דער אלגעמיינער סאוויעטישער פרעסע אין מאסקווא האבען זיך לעצט[ע]ן בעוויזען ארטיקלען, וואס קריטיקירען שארף דעם מאסקווער „עמעס" און איבערהויפט מ. ליטוואקאוו'ן. „וועטשערניא מאסקווא", קאמסאמאלסקאיא פראוודא" און אנדערע סאוויעטישע זשורנאלען ווייזען אן, אז דער „עמעס" שפילט זעהר א שעדליכע ראלע אין יודישען קולטור-לעבען אין סאוויעט-פערבאנד. אנשטאט צו ערמוטיגען יודישע שרייבער און קינסטלער, בעמיהט זיך די צייטונג צו טעראריזירען זיי דורך אלערליי מיטלען, כדי זיי זאלען זיך אונטערווארפען אונטער ליטוואקאוו'ס הערשאפט. דאס זעלבע איז אויך נוגע דעם יודישען טעאטער.

דורכגעפאלענע קאמפאניע צו ליקווידירען דעם „ארט".

מאסקווא. (יטא) דער אפיציעלער פארשלאג, וואס איז איבערגעגעבען געווארען דעם רעגירונגס-קאמיטעט „קאמזעט" דורך דעם „אזעט" אין ווייס-רוסלאנד און אויף אוקראינא, מען זאל ליקווידירען דעם סאוויעטישען „ארט", איז אויף א ספעציעלער זיצונג פון קאמזעט" אונטער'ן פארזיץ פון פ. סמידאוויטש'ן, דעם וויצע-פרעזידענט פון סאוויעט-פערבאנד, אפגעווארפען געווארען. דער סאוויעטישער „ארט" וועט איצט דערווייטער פארטזעצען זיין ארבייט אין סאוויעטען-פערבאנד און פוילען פערנעהם.

40 יודישע סטודענטען פארשען די יודישע לאגע

מאסקווא. (יטא) 40 יודישע סטודענטען זענען ארויסגעפאהרען אין די יודישע שטעטלעך איבער ווייס-רוסלאנד און אוקראינא, כדי אויסצופארשען דארט די עקאנאמישע פראצעסען אין די לאגע פון די יודען. די פערציג סטודענטען זענען געשיקט געווארען דורך דעם „קאמזעט", וואס וועט לויט די רעזולטאטען פון זייער אויספארשונגס-ארבייט בעשליסען, וועלכע מיטלען עס איז צוועקמעסיג אנצונעמען כדי צו פערבעסערן די לאגע אין די שטעטלעך.

צי איז נאך מעגליך א שלום צווישען דער רעגירונג און סיים?

דיאמאנט'ס ארטיקעל אין „ראבאטניק" און די רעזאלוציעס פון דער ענדעקישער „א. ב. צ."

טראץ דער שארפער פראטעסט-רעזאלוציע, וואס איז אנגענומען געווארען אויף דער פרייטאג'דיגער בעראטונג פון „צענטראלעוו" נעגען דעם דעקרעט פון פרעזידענט אפצולעגען די סיים-סעסיע אויף 30 טעג, האט אבער דער דאזיגער פאקט נישט געפונען קיין צו שארפע „פרעסע" אין לאגער פון דער לינקער אפאזיציע.

להיפוך צו די אלע ביז-איצטיגע דיצייגע ניעדזשאלקאווסקי-ארטיקלען, געפינען מיר אין נעכטיגען נומער פון „ראבאטניק" א רוהיגען איינגעהאלטענעם און מיושב'דיגען לייט-ארטיקעל פון דעם רוהיגען, זאכליכען און מיושב'דיגען דעפוטאט דיאמאנד. דער ארטיקעל הייסט „מיר וועלען נישט פערגעסען".

„מיר געדענקען גאנץ גוט — שרייבט דיאמאנד אין זיין ארטיקעל — אז אין די לעצטע פאר יאהר איז אויסגעגעבען געווארען העכער א מיליארד זלאטים אהן דער הסכמה און אהן דעם בעשלוס פון סיים און דאס געלד איז נישט אויסגעגעבען געווארען צום נוצען פון דער בעפעלקערונג, און גענומען האט מען עס פון דעם צו שטארק אויסגעמאטערטען אומזאץ-שטייער און אזוי ארום האט דאס לאנד פערלוירען א גרויסען טייל פון אומזאץ-קאפיטאל".

„מיר געדענקען גאנץ גוט — שרייבט ווייטער דיאמאנד — אז די רעגירונג האט געשלאסען די סעסיע איידער מען האט פערקלענערט דעם אומזאץ-שטייער און מ'האט דעם סיים נישט געוואלט געבען קיין מעגליכקייט אויסצוארבייטען הנחות און פערלייכטערונגען פאר דער איבערגעלאסטעטער בעפעלקערונג. דער פרעמיער סלאוועק האט אויך פערגעסען, אז דער אויסלענדישער קרעדיט, וועלכען מיר וואלטען געקאנט בענוצען צו מילדערן דעם ווירטשאפטליכען קריזיס, איז פיל אפהענגיג פון רוהיגע בעציהונגען אין לאנד און דאס איינציגע דראהען דעם סיים שרעקט אפ די אויסלענדישע פינאנץ-קרייזען, וועלכע קאנען צו אונז נישט האבען קיין צוטרוי. מיט וואס קאן מען דען פערטייטשען דאס רעטעניש, וואס אין דער צייט, וואס אין דער גאנצער וועלט איז נידריגער געווארען דער צינז-פוס און די וועלט-באנקירען זוכען ערטער, וואו צו לאקירען זייערע קאפיטאלען, וויל מען אונז אלץ נישט בארגען קיין געלד אפילו אויף גאנץ הויכע פראצענטען".

און דיאמאנד קומט צום אויספיהר, אז נאר א רעגירונג, וואס וועט קאנען און וועלען צוזאמענארבייטען מיט'ן סיים, וועט פעהיג זיין צו פיהרען דעם קאמף געגען קריזיס און זיינע פאלגען.

דער „צענטראלעוו" איז, ווייזט אויס, אלזא ווייטער אויסען מיטצוארבייטען מיט דער מאי-רעגירונג. וועגען ענדערן דעם „סיסטעם" איז קיין ווארט נישט דערמאנט.

וואס איז ווירקליך די סיבה פון אזא רוהיגער און געלאסענער בעהאנדלונג דאס פרייטאג'דיגע געשעהעניש? — דערויף גיט אנ'ענטפער די ענדעקישע „א.ב.צ."

און זעט וואס עס שרייבט דאס דאזיגע בלעטעל:

„עס האט זיך פשוט געווארפען אין די אויגען דער פאקט, וואס טראץ דער שארפער דעקלאראציע פון „צענטראלעוו" האבען זיך פיל לינקע פאליטיקער אפילו נישט א קרום געטון דערפון, וואס עס איז אפגעלעגט געווארען די סעסיע.

די דאזיגע שטימונג ביי א טייל פון דער לינקער אפאזיציע איז א רעזולטאט פון די אנגעהויבענע הינטער-קוליסען אונטערהאנדלונגען און פערטרויליכע געשפרעכען פון די לינקע מיט די סאנאציע-לייט. א טייל לינקע פאליטיקער זענען געקומען צו דער איבערציינונג, אז די סאנאציע איז שוין אזוי שוואך, אז מען קאן שוין מיט איהר אנהויבען צו רעדען".

„פון דער צווייטער זייט — שרייבט ווייטער די ענדעקישע צייטונג" — הערשט איצט אין די רייהען פון דער סאנאציע א זעהר שטארקע שטימונג צו א פערשטענדיגונג מיט די לינקע. די דאזיגע קאנצעפציע פארסירט קודם כל ארויך די גרופע פון סאנאציע-ארגאן „פשעלאם". עס זאלען שוין אפילו האבען פארגעקומען די ערשטע פרובען אנצוקניפען א קאנטאקט צווישען דער סאנאציע און די לינקע".

דער לייב-ארגאן פון דער סאנאציע „גאזעטא פאלסקא" ברענגט דעם טעקסט פון דער פראטעסט-רעזאלוציע פון צענטראלעוו" און גיט דערצו אזא פירוש:

„די דאזיגע רעזאלוציע בעווייזט, אז איהרע אויטארען האבען נישט קיין זין פאר דער ווירקליכקייט, און דאס אביעקטיווע געפיהל פון רעכט איז זיי פרעמד. די פאראגראפען פון דער קאנסטיטוציע זענען פאר זיי פערפליכטענד און בינדענד נאר דאן, ווען עס איז זיי אויף דער האנד, ווען עס ליגט אין זייער מאמענטאלען טאקטישען אינטערעס. זיי איז ערלויבט זיך צו בענוצען מיט די פאראגראפען פון דער קאנסטיטוציע נאר ווען עס איז פאר זיי בעקוועם. אבער ווען דער פרעזידענט און די רעגירונג נעמען פון די רעכט, וואס עס גיט זיי די קאנסטיטוציע, האלטען עס די סיים-פיהרער פאר א פערברעך — יעדענפאלס ווי א טראגעדיע. זיי געבען ארויס אנ'אונאיבערגעלעגטע דעקלאראציע, מיט וועלכער זיי וועלען זיך גאנץ זיכער שפעטער שעהמען".

„דער אויפרוף פון „צענטראלעוו" — פיהרט אויס „גאזעטא פאלסקא" — בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון פרעמיער סלאוועק'ס ערקלערונג, אז דער בעשלוס פון פרעזידענט אפצולייגען די סעסיע איז א געלונגענער. דער דאזיגער אויפרוף ווייזט גאנץ גוט אן, אין וואס די סיים-סעסיע וואלט פערוואנדעלט געווארען. א צינישער פרוב פון דער דעמאגאגיע".

—פס.

8-טונג!
דאס
לאדזשער טאגעבלאט
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה
אין אלע פאהו-קיאסקען
„רוך"
(„Ruch")

פאבריקאנט, דיכטער און פאליטיקער

א בוך וועגען וואלטער ראטענוי פון גראף הערדי קעסלער

פון דר. א. מוקדוני

II.

עס איז געווען איין מענש אויף דער גרויסער וועלט, וואס האט געפיהלט און געלעבט מיט דער איינגעארטיקייט, שעהנקייט פון דעם דאזיגען טראגישען מענשען, און דאס איז געווען זיין מוטער.

דאס זענען באמת געווען א בעשטערטע מאמע מיט איהר זוהן, צוויי איינזאמע שעהנע מענשען אויף דער ווסטער וועלט פון רשעות, געמיינהייט און אכזריות זענען זיי געווען.

און נאך דעם שוידערליכען מארד פון איהר געליבטסטען קינד שרייבט זי צו דער מוטער פון דעם מערדער טרייסט-ווערטער, און זי פערענדיגט איהר קורצען און גרוים-מענשליכען בריף מיט די דאזיגע ווערטער: וואלט אייער זוהן געקענט מיין קינד, דעם נאבעלסטען מענשען אויף גאט'ס ערד, וואלט ער אויף איהם די האנד נישט אויפגעהויבען.

די פרוי און די מוטער האט געקענט און פערשטאנען איהר וואונדערליך קינד. זי איז געווען די איינציגע אין זיין היימישער וועלט, ווארום דער פאטער זיינער „דער דייטשער פערד", ווי מען האט איהם נערופען, איז געווען ממש פערשלונגען פון זיינע גרויסע ביזנעס, עפּיס מיט א משוגע'נעם ברען, מיט א ווילדען עקסטאז און מיט דער העכסטער דבקות בויט ער פאבריקען, שאפט קאמפאניעס, שרייבט אויף צעהנדליגער געשעפטען, וואס שפייען מיליאנען אין זיינע קעשענעס און אין די קעשענעס פון די אקציאנערען.

און ער זעהט זיך אליין נישט און ער זעהט נישט זיינע שותפים.

ער ווייסט פון קיין רוה נישט, ער ווייסט נישט פון קיין פאמיליע, ער לעבט אין אן אנדער וועלט, אין א וועלט פון גרויסע פראפיטען, פון מאשינען, וואס ארבייטען, קוויטשען, זשומען און ברומען און פון דעם ווערט געלד, געלד, א סך געלד.

און אין זיין וועלט איז ער א פענאמען, א וואונדער-מענש, ממש א נביא; ער זעהט פאראויס אלץ מיט וואונדערליכער קלארקייט, ער זעהט פאראויס יעדע אונטערנעהמונג מיט אלע איינצעלהייטען און געהט אויף איהר מיט דער גרעסטער זיכערקייט.

ער איז דער ערשטער, וואס קומט אין אמעריקא אויף אן אויסשטעלונג, דערזעהט עדיסאן'ס עלעקטריש לעמפעל און דא אויפ'ן פלאץ קויפט ער איהם פאר דייטשלאנד, קומט אין דייטשלאנד, שאפט א קאמפאניע, הויבט אן באלד ארויסלאזען עדיסאן'ס לעמפעל, און מיליאנען קומען צו איהם דורך טיר און פענסטער.

און וואס ווייטער נעהמט ער אלץ מעהר אוועק פון לעבען און ווערט פערשלונגען אין דער סודות'דיגער וועלט פון ציפער, ציפער און ציפער.

זעהט ער נישט זיין פרוי, זעהט ער נישט זיינע קינדער און ער זעהט נישט, ווי דער וואונדערליכער וואלטער וואקסט אויף, ערשט שפעטער, מיט אמאל ענטדעקט ער, אז ער האט א גראטעסקען זוהן, ער דערשפירט איהם באלד און מאכט איהם פאר זיין רעכטע האנד.

און דא האט ער בלויז האלב געטראפען, וואלטער איז נישט אינגאנצען זיינער. וואלטער איז נישט ארויסגעלאפט פון דער גרויסער מאניע פון פראפיטען, פון אויפבויען פינאנציעלע טורעמס. וואלטער איז נישט אזא נביא אין דער אונטערנעהמונגס-וועלט ווי ער, וואלטער איז סוחר, נייער סוחר און דיכטער, וואלטער איז פאבריקאנט און פילאזאף, וואלטער איז מיליאנער און אידעאליסט.

פערשטעהט דער פאטער נישט זיין וואונדער-קינד, אבער דער עקסטאטישער אויפבויער פון דער דייטשער מאדערנער אינדוסטריע שפירט עפּיס, אז ביי זיין זייט שטעהט א מערקווירדיגער מענש.

און זיין זוהן איז דער איינציגער מענש, פאר וועלכען ער האט געדולד צו האבען א ביסעל אפשיי.

מאמע און זוהן, צוויי ווילד-פרעמדע און ווייטע מענשען, האלטען זיך איינער אן דעם אנדערען.

אין דעם בוך, וואס ליגט פאר מיר איז עמיל ראטענוי, וואלטער ראטענוי'ס פאטער, זעהר קלאר און בולט געשילדערט.

דער פאטער ווייס פון קיין שום טראגיזם נישט, ער איז אין זיין איינענער וועלט, ער איז א קעניג, ער איז אן'אונבעגרענעצטער הערשער, דא, איז זיין וועלט, איז ער דאס מזל-קינד, צו וואס ער נעהמט זיך געהט עס ווי געשמירט, קיין שטרויכלונגען און קיין מניעות.

(ענדע—זייט 6)

ארדער פון יוגאסלאווישען קעניג פאר מ. מ. אוסישקין.

בעלגראד. (יטא) אין צוזאמענהאנג מיט דער פלאנצונג פון קעניג-פעטער-וואלד אין א"י האט דער יוגא-סלאווישער קעניג אלעקסאנדער איבערגעשיקט דעם גענעראל-דירעקטאר פון קרן-קימת לישראל מ. מ. אוסישקין דעם יוגאסלאווישען „ארדען פון הייליגען סאווא". אזא ארדען האט אויך בעקומען דער לייטער פון יוגא-סלאווישען קרן-קימת לישראל ד"ר בויער.

גראנדיעזע פראטעסט-מיטינגען איין בענדין.

בענדין. (טעלעפאניש) היינטיגען שבת זענען דא פארגעקומען דריי גראנדיעזע פראטעסט-מיטינגען נעגען דער איינוואנדערונגס-גזרה קיין ארץ-ישראל. די אלגעמיינע ציוניסטען האבען אפגעהאלטען א גרויסען פראטעסט-מיטינג אין זאל „נאוואשטש". דער זאל איז געווען פול געפאקט. מיט א גרויסער רעדע איז ארויסגעטרעטען ד"ר י. גאמליב פון ווארשא.

אין גרויסען קינא-זאל „קארסא" איז פארגעקומען א צווייטער פראטעסט-מיטינג, איינגעארדענט דורך די רעכטע „פועלי-ציון". אויפ'ן דאזיגען מיטינג איז ארויסגעטרעטען מיט א שארפע רעדע ה' רוטאוו פון ווארשא.

די לינקע פועלי-ציון האבען איינגעארדענט א פראטעסט-מיטינג אונטער'ן פרייען הימעל. אויף יעדען פון די מיטינגען זענען אנוועזענד געווען איינגע טויזענד פערזאן. די פערזאמעלטע האבען איינשטימיג בעשטעטיגט די שארפע פראטעסט-רעזאלוציעס געגען דער אונגערעכטער גזרה.

די אנגענומענע רעזאלוציעס זענען איבערגעשיקט געווארען צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן, צו דער לייבאור-פארטיי און צו דער ענגלישער רעגירונג.

—=0§0=—

1100 טוריסטען אין ארץ ישראל.

ירושלים. (יטא) די טעג זענען אין חיפה'ער פארט אנגעקומען אויפ'ן דאמפער „מאנט אליוויא" 1100 טוריסטען. דאס רוב פון דייטשלאנד. דער גרעסטער טייל טוריסטען האט שוין בעזוכט תל-אביב און איז אפגעפאהרען קיין ירושלים.

—:0:—

„די מאכט-האבער זענען געבליבען שטעקען אין א זומפ און קאנען פון איהם נישט ארויסקריכען"

אנדזשעי סטרוג וועגען דער נעשאפענער סיטואציע אין לאנד.

אין נעכטיגען נומער פון „ראבאטניק" איז פערעפענטליכט אן'אינטערוויו מיט דעם פוילישען שריפטשטעלער סענאטאר אנדזשעי סטרוג.

דער ראדיקאלער שריפטשטעלער האט קודם כל ערקלערט, אז לויט זיין מיינונג וועט דער איצטיגער דעקרעט אפצולעגען די סיים-סעסיע אויף 30 טעג פול מאכען דאס מעסטעל פון געדולד ביי די פאלקס-מאסען, וועלכע האבען זיך גאנצע 4 יאהר פאסיוו צוגעקוקט צו די כל-ערליי פאקוסען און קונצען פון מאי-לאגער. איצט מוז קומען א שטארקע רעאקציע געגען דעם ווילקיר פון די דעצידירענדע ספערען.

מיר לעבען — ערקלערט ווייטער אנדזשעי סטרוג — אין א מאדנער אונזיכערער אטמאספערע. יעדען טאג שטעלט מען מיר פאר עפּעס אן „ענטשיידונג", וועלכע ווערט אבער קיינמאל נישט אויסגעפיהרט, און שטענדיג ווערען מיר געהאלטען אין שאך פון איבערראשונגען.

אין א פאר ווערטער איז זעהר שווער איבערצוגעבען דאס וואס מען פיהלט איצט דארט אין רעגירונגס-לאגער. מיר קאנען וועגען דעם ארויסזאגען 2 השערות. אבער מארשאל פילסודסקי, דער הערשער פון פוילען, טראקטירט די שפילערייע מיט זיין פארשפיל און צושפיל מיט'ן סיים, ווי יעדע אנדערע פערווילונג; אדער — דער גאנצער מאי-לאגער צוזאמען מיט זיינע פיהרער איז געבליבען שטעקען אין א זומפ, פערבלאנדזשעט זיך, און ווייסען נישט, ווי אזוי ארויסצוקריכען דערפון. זיי קאנען זיך נישט קיין עצה געבען מיט דער מאכט, וואס זיי האלטען נאך אין דער האנד. אויף יעדען געביט פון דער מלוכה טעטיגקייט ווייזען זיי ארויס זייער אהנמאכט. זיי פערטיידיגען זייער מאכט מיט דער גאנצער ענערגיע, אין וועלכער עס איז מעהר פארהאן צופאהרענקייט, ווי ענטשלאסענקייט. פון אונטער די הויכע ווערטער, הבטחות און דראהונגען זעהט זיך מיט יעדען טאג אלץ מעהר ארוים אומגעלומפערטקייט און פוסטקייט.

אויף דער פראגע, ווי לאנג עס קאן נאך אזוי דויערן די איצטיגע סיטואציע, האט אנדזשעי סטרוג געענטפערט:

— איך האלט, אז די געזונדע כחות פון פוילען, די פאלקס-מאסען וועלען ענדליך ארויסטרעטען מיט מעשים און זיי וועלען צואיילען דעם סוף פון דער איצטיגער עפאכע, דערמיט וועלען זיי ראטעווען דעם גורל פון זייערע אידעאלען און אספיראציעס און ראטעווען די מלוכה פון אונטערגאנג. דער לעצטער אקט פון קאמף מיט'ן סיים דארף פערוואנדעלט ווערען אין דער התחלה פון א נייער עפאכע אינ'ם ופוח איבער רעכט און ארדנונג אין דער מלוכה, ווארום די צייט איז שוין געקומען און דאס מעסטעל איז שוין געווארען איבערפולט

—:0:—

לאָדז
26 מאַי 1930.
זון אויפגאַנג: 3.35
זון אונטערגאַנג: 7.31

מאָנטאָג
כ"ה
אייר תר"ץ
פ' במדבר

טאָג-כראָניק

היינט — קהלה-ראַט

היינט האַלב 9 אָוונט וועט פאָרקומען אַן אָפּענטליכע זיצונג פון לאָדזשער קהלה-ראַט. אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינט זיך די פראַגע פון בודזשעט פאַר 1930.

סאַניטאַר-קאָנטראָלעס.

(פ) היינטיגע וואָך וועלן פאָרקומען סאַניטאַר-קאָנטראָלעס אין די פריזיר-אַנשטאַלטן, ווי אויך אין די הײַזער.

נאַכט-דיזשורן אין די אַפּטייקן

היינט: וואָיטשיצקי נאַפּיורקאָווסקי 27, דאַניעלעצקי פּעטריקאָווער 127, אײַלניצקי און צימער וואָלטשאַנסקאַ 37, לײַנוועבער פרײַהייטס-פּלאַץ 2, האַרטמאַן סלינאַרסקי 1, קאַהאַנע אַלעקסאַנדרער 80.

פּראָטעסט-רעזאָלוציע פון לאָדזשער קהלה

געגען דער אימיגראַציע-גזירה קיין א"י

די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג

אויף די לאָדזשער קהלה מיט איהר אגודה'שער מעהרהייט איז אויפגעצוואונגען געוואָרן פון דער נייער עליה-גזירה און אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג איז געגען דעם אָנגענומען געוואָרן א פּראָטעסט-רעזאָלוציע.

בײַם אָנהויב פון דער זיצונג האָט דער פאָרזיצער בעגריסט דעם נײַעם מיטגליד פון דער קהלה-פערוואַלטונג, א' לײב אורינסאָן, וועלכער געהט אַרײַן אין דער קהלה אויפ'ן אָרט פון געוו. פּרנס א. י. בושעזשינסקי.

דעריבער ווערט אַרײַנגעטראָגן דורך דער „אגודה"-פראַקציע דער דרינגענד פאָרשלאַג, צו פּראָטעסטירען געגען דער אימיגראַציע-גזירה קיין ארץ-ישראל.

די פראַגע ווערט געשטעלט אויף דער טאָג-אָרדנונג.

פּרנס ב. רום פרעגט אַז דעם פאָרזיצער, פאַרוואָס ער האָט אָפּגערופען די זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר סאָציאַלער הילף.

דער פאָרזיצער ענטפערט, אַז די זיצונג איז געוועזען געגרופען אָהן זײַן, דעם פאָרזיצער'ס, ווילען. כדי צו האָבען די מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט לערך 400 בוטעס, וואָס די קאָמיסיע האָט צו ערלעדיגען, איז די זיצונג אָפּגערופען געוואָרן אויף א פּאָר טעג.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינט זיך די פראַגע וועגען אײַנגאַהמען דעם עטאַט פאַר 1930. אויף וואָס די וואָיעוואָדזטווע האָט געגעבען אַן ערלויבניש, אויפ'ן גרונד פון די רשימות פון 1929.

אַרום דעם ענין ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, נאָך וועלכער דער פאָרזיצער ווערט בעפולמעכטיגט צו אונטערהאַנדלען מיט דער באַנק בעטריקאָווער 43 וועגען רעדוצירען די קאָסטען, וואָס די באַנק נעמט פאַר אַרויסשר פון די צאָהלונגס-צעטלען און אײַנצומאַהנען דעם עטאַט. ביז איצט נעמט די באַנק פאַר די דאָזיגע פונקציעס 5000 זל., די פערוואַלטונג וויל איצט געבען דערפאַר נאָר 3000 זל.

דער פּרעזעס טיילט אויך מיט, אַז אויפ'ן סמך פון א בעשלוס פון דער קהלה-פערוואַלטונג, האָט ער אויפגעהאַלטען אין מאַגיסטראַט דאָס אַרויסשיקען די „נאַקאַזען" צו די עטאַט-צאָהלער פון 5 און 10 זל. די דאָזיגע עטאַט-צאָהלער פון די קלײנע סומעס, וועלען האָבען די מעגליכקייט אין משך פון א חודש צו אײַנצוצאָהלען דעם עטאַט אין קהלה גופא.

עס ווערט אָפּגעגעבען א בעריכט פון דער גמילות-חסדים קאַסע בײַ דער קהלה. די קאַסע דיספּאָנירט מיט 30.450 זל. פון יולי 1928 ביז'ן 1. מאַי 1930 האָט די גמילות-חסדים קאַסע אַרויסגעגעבען הלואות אויף 84,176 זל. פאַר 387 פּערזאָנען. די הלואות זענען געווען אין דער הויך פון 100, 150, 200 און 300 זל.

נאָך א דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרן אויסצומאַכען געגרינדליך די 3000 זל. חובות, וואָס פערשידענע פּערזאָנען ווילען נישט אָפּגעבען דער גמילות-חסדים-קאַסע.

עס ווערט אויסגעוועהלט א קאָמיסיע פאַר'ן משגעים-הויז. אין דער קאָמיסיע געהען אַרײַן די פּרנסים בערגער, רום און פּלוואַצקי. די קאָמיסיע האָט רעכט פון קאָאָפּטאַציע.

צום סוף פון דער זיצונג ווערט אָנגענומען די וועגען דער אימיגראַציע-גזירה קיין ארץ ישראל. די רעזאָלוציע לויטעט:

די „צווייט-גרעסטע יודישע קהלה אין פּוילען, די לאָדזשער קהלה אינ'ם נאָמען פון איהרע 180.000 יודען איהר שאַרפסטען פּראָטעסט געגען דער אונגערעכטער עולה, וואָס די בריטישע רעגירונג איז בעגאַנגען געגען יודישען פאָלק אין געשלאָסען די טויערן פון ארץ ישראל. דאָס יודישע פאָלק אויף דער גאַנצער וועלט האָט פון דער בריטישער מלוכה ערוואַרט מעהר אויפריכטיגקייט און ערליכקייט לגבי די התחייבות'ן, וואָס זי האָט גענומען אויף זיך לגבי די יודען בײַם אָננעמען דעם פּאַלעסטינא-מאַנדאַט פון פעלקער-בונד".

אַרום דער פּראָטעסט-רעזאָלוציע ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך פּרנס ל. אורינסאָן און בנימין רום. פּרנס זעליקמאַנאָוויטש ערקלערט, אַז ער וועט שטימען געגען דעם פּראָטעסט-פאָרשלאַג.

די פּראָטעסט-רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרן מיט א גרויסער מעהרהייט שטימען.

ראַדיאָ פּראָגראַם

מאָנטאָג, 26 מאַי.

לאָדז (233,8) 11.30 אינלענדישע פּרעסע-איבערזיכט פ. א. ט. (טראַנסמ. פון וואַרשאַ), 12.05—11.58 שעה-צייכען; 12.30—13.30 גראַמאָפאָן-פּליטען (פון וואַרשאַ); 16.45 פּראָגראַם פאַר קינדער; וואַגראַ קאַטאַרקיעוויטש וועט בעשפּרעכען „בריף פון קינדער", 16.45 גראַמאָפאָן-פּליטען (פון וואַרשאַ), 17.45 לײַכטע מוזיק (פון וואַרשאַ), 18.45 פערשידענעס לאָדזער, 19.25 טעכנישע געשפּרעכען (פון וואַרשאַ), 19.40—19.50 ראַדיאָ-פּרעסע-זשורנאַל (טר. פון וואַרשאַ). 19.58 שעה-צייכען, —.20 א רעדע פון מיניסטער פּריסטאָר, בעטרעפענד „דער וואָך פאַר'ן קינד" (טראַנסמ. פון וואַרשאַ), 20.15 אָוונט-קאָנצערט, אין דער פויזע קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער, —.22 פאָרטראַג פון פּראָפ. ח. געטעל „אויסערע פּאָליטיק" (טראַנסמ. פון וואַרשאַ), 22,15 וועטער, פּאָליציי און ספּאָרט-קאָמוניקאַטען (טראַנסמ. פון וואַרשאַ), —.24—.13 טאַנצ-מוזיק (טראַנסמ. פון וואַרשאַ).

פּויזען (335) 17.45 נאָכמיטאָג-קאָנצערט.

אויסלענדישער ראַדיאָ-פּראָגראַם.

קעניגסבערג (276) 18.40 קאָנצערט מיט אַנטייל פון סטעפאַן פּרענקעל.

בערלין (418) —.19 טראַנסמ. פון דער שטאַטישער אָפּערע „אידא" (אָפּערע).

לאָנדאָן-רעגיאָנאַל (356,3) 20.15 „לאַ באַש" (קאָמישע אָפּערע).

פּראַג (487) 20.30 אינטערנאַציאָנאַלער קאָנצערט

דאַנציג (453,2) 20.40 „בלאָף" (הערשפּיל)

לאָנדאָן-נאַציאָנאַל (261,3) 20.45 וואַגנער-אָוונט.

מאַילאַנד (501) —.21 „לאַראַלעסאַ" (אָפּערע)

האַמבורג (372) 21.30 „אורהעבערעכט" (הערשפּיל).

בלומעל-טאָג פון „נותן לחם"

היינט קומט פאָר איבער די גאַסען פון אונזער שטאָט א בלומעל-פערקויף פאַר דער נוצליכער אינסטיטוציע „נותן לחם", וואָס שטיצט הונגערשער בכבוד'ע פאַמיליעס אין דער איצטיגער שווערער קריזיס-צײַט.

לאָדזשער טאָג-נאָטיצן.

דער שטרײַך אין בודזשעט

אין שטאָטישען בודזשעט איז אויסגעשטראָכען געוואָרן די פּאָזיציע פון 182.000 זל. פאַר די ליצוטאַציע-אַנאָנסען.

נישט די עפענטליכע פּראָטעסטען זײַנען געווען בכח צו בעוועגען דערצו די „גרויסע דעמאָקראַטען" פון אונזער מאַגיסטראַט. ערשט דער פעדער-שטרײַך פון אינערן-מיניסטער האָט געמאַכט א סוף צו אָט דער הפקרות.

און דאָס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר די צושטאַנדען אין דער לאָדזשער זעלבסט-פערוואַלטונג.

„לאָדזשער טאָגעבלאַט" האָט נישט איינמאָל אָנגעוויזען, אַז דאָס דרוקען די ליצוטאַציע-אַנאָנסען אין די פּאַרטייאישע בלעטלעך, וועלכע קיינער פון די פּאַקטיש-פעראַנטוואָרטליכע, ד. ה. פון די שטייער-צאָהלער, לייענט נישט, — איז אַן אונגערהערטער סקאַנדאַל. עס איז נישט דערלויבט, צו שאַפען זיך מיט די בלוטיגע פאָלקס-געלדער פון אָרימע לײַט — און בײַ וועמען מאַכט מען די ליצוטאַציעס, אויב נישט בײַ אָרימע, בײַ אזעלכע, וואָס זענען נישט בכח צו צאָהלען „גיטווילינג"? — און אויסקאָמבינירען שלעכט-פערשטעלטע סובסידיעס פאַר פּאַרטיי-בלעטלעך.

נאָך בולט'ער איז געוואָרן אָט דער סקאַנדאַל דערמיט, וואָס אין די צייטונגען, וואָס ווערען יאָ געלייענט פון די בעטרעפענדע שטייער-צאָהלער, האָט מען די דאָזיגע אַנאָנסען נישט געגעבען.

מיר האָבען דאָ לחלוטין נישט געמיינט דעם מאַטעריעלען נוצען. וואָס אונזער צייטונג וואָלט געהאַט פון די מאַגיסטראַטסקע ליצוטאַציע-אַנאָנסען. „לאָדזשער טאָגעבלאַט" האָט עקזיסטירט צוואַנציג יאָהר נאָך איידער דער סאָציאַליסטישער לאָדזשער מאַגיסטראַט האָט בכלל געגעבען אזעלכע אַנאָנסען אין צייטונגען. האָפענטליך, וועלען מיר, דינגענדיג טרײַ דעם לאָדזשער יודענטום, אויך ווײַטער עקזיסטירען. אונז איז קודם כל געגאַנגען אין דער געוואַלדיגער עולה, וואָס איז אָפּגעטאָן געוואָרן די לאָדזשער יודען, וועלכע מוזען צאָהלען שטײַערן, פּראָצענטער, ליצוטאַציע-קאָסטען און אַנאָנסען-הוצאות, צוליב'ן ווילקיר פון אונזערע שטאָט-פערוואַלטער, אויסצוהאַלטען צײַטונגלעך, וועלכע זענען בעקוועם פאַר די ה"ה פון מאַגיסטראַט.

דער פאָלקס-גראָשען טאָר נישט זײַן הפקר!

אָט דאָס איז געווען אונזער שטאַנדפּונקט, ווען מיר האָבען אָנגעגריפען דעם סיסטעם פון סובסידירען די פּאַרטייען אונטער'ן דעק-מאַנטעל פון ליצוטאַציע-אַנאָנסען.

צו די גערעכטע פּראָטעסטען אונזערע זענען אָבער די שטאָטישע מושלים געבליבען טויב. עס האָט ערשט געמוזט זיך אַרײַנמישען דאָס מיניסטעריום און שטרײַכען די דאָזיגע פּאָזיציע, כדי א ענדע צו מאַכען צו אָט דער הפקרות!

דאָס איז א טרויעריגער אַטעסטאַט פאַר די ה"ה פון אונזער מאַגיסטראַט, וואָס זײַנע רהאַרטנעקיג אינגאָרירען די עפענטליכע מיינונג פאַרט זיך עפּיס ניט מיט די געבאָטען פון דער דעמאָקראַטיע...

לס.

פאַר דריטהאַלבען מיליאָן דאָלאַר סחורה קיין סאָוועט-רוסלאַנד

האָט לאָדז אַרויסגעשיקט אין פערגאַנגענעם יאָהר

(פ) היינטיגעס יאָהר ענדיגט זיך דער 5-יעהריגער טערמין פון אָפּמאַך צווישען דעם פּויליש-סאָוועטישען „סאָוופּאָלטאָרג". איצט קומען פאָר אונטערהאַנדלונגען צווישען ביידע צדדים מכח פערלענגערן די גילטיגקייט פון דעם אָפּמאַך. די טעטיגקייט פון „סאָוופּאָלטאָרג", אין וועלכען ס'זענען בעטייליגט פאָרשטעהער פון פּוילען און פון די סאָוועטען, האָט געבראַכט צו א בעדייטענדער אויפלעבונג אין די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען פּוילען און ראַטען פערבאַנד. אין לעצטען יאָהר איז פון לאָדז עקספּאָרטירט געוואָרען דורך „סאָוופּאָלטאָרג" סחורות פאַר דריטהאַלבען מיליאָן דאָלאַר.

די אונטערהאַנדלונגען וועגען פערלענגערן דעם אָפּמאַך פון דער פּויליש-סאָוועטישער מיסיע קומען פאָר אין וואַרשאַ. מעגליך, אַז נאָך היינטיגע וואָך וועלען די אונטערהאַנדלונגען פערענדיגט ווערען.

—:0:—

עקזעקוציע פון... 10 גראָשען

קאָסט דעם פּעטענט 4,65 זל.

(פ) מיר האָבען איצט די מעגליכקייט צוברענגען א העכסט-אינטערעסאַנטען דאָקומענט, וואָס אילוסטרירט די טעמפּקייט פון אונזערע ביוראָקראַטען. אָט איז דער דאָקומענט:

„שטאָט-געריכט אין ראַוונאַ, ציוויל-אָפּטיילונג".

„צום פּאָוויאַט-געריכט אין לאָדז".

„איך בעט צו פאָראָרדנען אײַנצומאָנען פון ברוך קאָזעס, וועלכער וואוינט אין לאָדז, 10 גראָשען אַלס צוגאָב-געריכטס-אָפּצאָהל, פאַר אַן'אויפפאָדערונג אין זײַן פּראָצעס געגען פּסח זיבלאך וועגען 110 זל. פון א וועקסעל. די אײַנגעמאָהנטע סומע בעט איך אָפּשיקען צוזאַמען מיט בעצאָהלונגס-קוויט אין היגען געריכט אַרײַן".

געריכטס-נאָטשעלניק.

„דעם 23 מאַי 1930 איז פון ברוך קאָזעס אײַנקאַסירט געוואָרען 4,65 זל. און 10 גראָשען צוזאַמען מיט 15 גראָשען א מאַרקע איז אַרײַנגעטראָגען געוואָרען אין דער פינאַנץ-קאַסע אין לאָדז דורך פ. ק. אָ. פון 24 מאַי 1930, נומער קאָנטאָ 31,301".

לאָדזשער מאַגיסטראַט-פאַרשטעהער וואַרפט זיך נישט אונטער א בעשלוס פון שטאָט-ראַט.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון ראַט פון דער לאָדזשער עלעקטראָוניע האָט דער מאַגיסטראַט-מיטגליעד, אַז ער ציהט צוריק זײַן בײַזאַמצונג פאַרשטעהער מאַריאַן אַנדרושעיאַק (אַלעקסאַנדרער בורמיסטרוש) און אויף זײַן אָרט געהט אַרײַן וויצע-פּרעזידענט ד"ר וויעלונסקי.

די סבה פון בורמיסטרוש אַנדרושעיאַקס צוריקציהען פון דאָזיגען אַמט איז, וואָס ה' אַנדרושעיאַק האָט זיך נישט אונטערגעוואָרפען דעם בעשלוס פון שטאָט-ראַט אַז די מאַגיסטראַט-מיטגלידער און דער עלעקטראָוניע וועלען ווערען פּענסיעס פון דער עלעקטראָוניע אַרײַנטראָגען אין דער שטאָטישער קאַסע.

לאָדזשער דיסקאָנטאָ-מאַרק

אָהן ערשטקלאַסיגע וועקסלען

(פ) אויף לאָדזשער פּריוואַטען דיסקאָנטאָ-מאַרק איז די לעצטע טעג די אומזיצע וועמער זעהר מינימאַל. עס פילט זיך א דוחק אין ערשטקלאַסיגע וועקסעל-מאַטעריאַל. צוליב דעם האָבען די דיסקאָנטערען זיך רעזערווירט אפילו אויף א פערקלענערטער דיסקאָנטאָ. בײַ וועקסלען מיט ערשראַנגיגע זשיראָ'ס פערלאַנגט מען 1,25 ביז 1.40 פּראָצענט א חודש. צווייטראַנגיגע וועקסלען איז שוין שווערער צו מאַכען.

—=0§0=—

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע זאַל — נאַרוטאָוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן

גאַסטראָלען פון **מאָריס לאַמפּע**

אַלע פאָרשטעלונגען צו פאָלק-פּרייזן פון 1 ביז 3 זל.

היינט מאָנטאָג ד. 26-טען, 9 אָוונט

גרויסער סוקצעס פון מאָריס לאַמפּע

20 נומערן | **פאָלקסטימליכע געזאַנג און טענץ** | 20 נומערן

מיט'ן רבינ'ס כח

אין 3 אַקטען פון ל פּ י ד ו ת ראָל שבתי—מאָריס לאַמפּע

אַלע אַרטיסטען אין פערשידענאַרטיגע ראָלען — שעהנע אויסשטאַטונג.

ספּעציעלע מוזיק - חסידישע טענץ

מאָרגען דינסטאָג, פּינקטליך 9 אָוונט, פּרייזען פון 1 ביז 3 זלאָטעס גרעסטער ערפאָלג פון מאָריס לאַמפּע אין שלום-עליכם'ס בעסטע מייסטערווערק געשפּילט געוואָרען דורך מאָריס לאַמפּע אין די גרעסטע שטעט פון פּוילען מיט א ריזיגען ערפאָלג

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אַקטען פון שלום עליכם ראָל טוביה — מאָריס לאַמפּע

ס'נעמט אָנטייל לויט א.ב. פּרויען: בעזמאַן, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פעדערמאַן און ליבעראָווסקאַ, מענערזעל, זײַנענבערג, באַלבירסק, הערשקאָוויטש, האַמבורגער, נייהויז, פּאָלאַנסקי און ראַקאָוו מוזיקאַלישע לייטונג—ל. זעלמאַן.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

הונגער

א געשיכטע פון רוסישן קינדער-לעבן

פון א. ניעוויעראָוו

יודיש — פון א. פּען

(ענדע)

געהענדיג האָט ער זיך פערגעסען, געדענקט אַליין נישט ווי ער האָט אויפגעגעסען דאָס שטיקעל ברויט. ער האָט זיך דערמאָנט אָן דעם הונגעריגען סעריאָזשע'ן, און ס'געוויסען האָט איהם גענומען בייסען:

— פאַרוואָס האָב איך אַליין אויפגעגעסען?

ער זוכט סעריאָזשע'ן, און דער חבר איז שוין ווידער נישטאָ. אָט איז ס'בײַ־רעל, וואו סעריאָזשע איז נאָר וואָס געוועזען. ער האָט זיך א דרעה געטאָן, איז אַרויס אין פעלד. די לבנה שטעהט איבער'ן בערגעל, קוקט אויף מישקא'ן. קיין מענשען זעהט מען נישט. ס'מראַנט זיך פון ערגיץ א געוויין. ער איז אונטערגעגאַנגען — און מאָל זיצט א פוילערטע מיט קינדער. זי וויינט:

— קינדערלעך מײַנע, ליבע, וואוהין וועלען מיר זיך איצט אַהינטון?

און מישקא האָט א טראַכט געטאָן:

— און איך וואו וועל זיך אַהינטון?

ער איז צוריקגעגאַנגען אויף דער סטאַציע:

— וואו זוכט מען איהם? כ'האָב געדאַרפט אײַנער אַליין פאָהרען, און איצט האָב איך געשוואוירען — אײַנער וועט נישט פערלאָזען דעם צווייטען.

מישקא איז אַרײַן אין דריטען קלאַס.

מענשען איבער מענשען, מען קאָן קיין פוס נישט אַרײַנשטעלען, זיי ליגען קופּעסווײַז. איבער'ן המון הויבט זיך א פאַרע, ווי אין א שוויץ-באָד, און די באַרע איז פול מיט געוויין, מיט קללות.

מישקא האָט פערטשעפּעט מיט א פוס א קאָפּ, זיך איבערגעשראָקען. דער קאָפּ האָט זיך א הויב געטאָן, זיך צושריגען:

— וואָס ווילסטו דאָ?

— כ'זוך סעריאָזשע'ן.

— ביזט אודאי א זשוליק!

עמיצער האָט צוגעגעבען:

— יאָגט איהם אַרויס — ער וועט נאָך עפּיס אונטערשלאָגען!

מישקא איז געקראָכען און אײַן ווינקעל, און א צווייטען, זעהט — סעריאָזשע ליגט ווי א בינטעל און שלאָפט.

— דו!

סעריאָזשע האָט געעפענט די אויגען, קוקט און דערקענט נישט מישקא האָט איהם א ציה געטאָן פאַר א האַנט:

— וואָס שלאָפסטו? כ'האָב דיך קיים אויפגעזוכט. וואָס ביזטו אַנטלאָפען פון דאָרט?

— כ'האָב מורא געהאַט.

— עקס! ווען איך זוך דיך נישט אויף, וואָלסטו דאָ געבליבען אַליין. א וואָרט דאַרף זײַן א וואָרט.

א בעליידיגטער האָט סעריאָזשע גענומען רײַבען די אויגען, און די אויבער־שטע ליפּ, די נאָז איז פול געווען מיט געוויין.

— נו, וויין נישט, גוט. נו, ווײַן נישט. נאָכאַמאָל טו עס נישט. האָסט געגלאָפּט א דרימעל?

— ס'הונגערט מיך.

מישקא'ן האָט אויך געהונגערט. ער האָט מיט דער צונג בעלעקט די ליפּען און געטראַכט:

— א צרה אויף מײַן קאָפּ.

און געזאָגט האָט ער הויך:

— וואָס פאַר א מענש ביזטו, סעריאָזשע, אַז דו קאָנסט קיין זאַך נישט איבערטראָגען! וואו וועל איך איצט נעמען ברויט? מיר וועלען קומען קיין טאַשקענט, וועלען מיר זיך אָנעסען. וואָס וועט אויסקומען אויף דײַן חלק? א קריש. מײַנסט מאַקע, ס'איז מיר א שאָד.

און אין זעקעל בײַ איהם ליגט א שטיקעל ברויט — ער וויל עס בעהאַלטען. ס'איז איהם א רחמנות אויפ'ן חבר און אויף זיך איז ס'רחמנות נאָך גרעסער. ער, מישקא, איז דאָך דער אייגענער, דער אַרומלויפער, דאַרף ער מעהר עסען. ער האָט אַרויסגענומען ס'שטיקעל ברויט, אָפּגעבראָכען א קריש.

— נאַ, וועסט מיר אָפּגעבען. איצט קומט מיר שוין בײַ דיר צוויי שטיקלעך.

און וואו איז דײַן זעקעל? און דו לאָפּ־צעס וואו זענען זיי?

— כ'האָב זיי איבערגעלאָזט בײַם בײַ־רעל.

— נאַר אײַנער! און וואָס וועסטו אַרײַנלייגען ס'ברויט?

סעריאָזשע האָט זיך אויסגעדרעהט:

— איך וועל נישט פאָהרען קיין טאַשקענט.

— פאַרוואָס?

— ס'איז צו ווײַט.

— און ווי נאָך וועסטו איצט אַהיים געהן?

— כ'וועל זיך ווי ס'איז דערשלעפּען.

— געה, געה! און חברים, וואָס האָבען חרטה, דאַרף איך נישט ליב. דאָ פאָהרסטו און דאָ פאָהרסטו נישט.

זיי האָבען לאַנג געשוויגען.

אײַנער האָט געשריגען פון שלאָף:

— אוועק! אוועק! אונזער באַהן איז אוועק!

דערנעבען האָט א פויער מיט א ציפּאַטעלטען קאָפּ זיך אויפגעהויבען, געפּרעגט צו א צווייטען:

— אַלע וועלען מיר דאָ אויסשטאַרבען! פון הונגער געשווילען בײַ מיר די פּיס.

מישקא האָט פאַר זיך געזעהען דעם ווײַטען טאַשקענט און די צוויי זעק מיט שטיקלעך ברויט. און אײנעם זאַק — ווײַס ברויט, און צווייטען — שוואַרץ. און דריטען — א צעהן פונט ווײַץ, גרויסע פערענדלעך צום ווײַזען. מישקא'ס מאַמע וויינט פון פרייד:

— מישא, מישא! וואָס פאַר א טײַערער זון דו ביזט בײַ מיר! שלעפּסט אײַנער אַליין דעם גאַנצען עול! שמאַר זיך צו א בינטעל, שלאָף. און איהר, קינדער, זײַט רוהיג.

מישקא האָט געעפענט די אויגען וואָס זעהען גאַרנישט, זײַ צוריק פערמאַכט.

דאַכט זיך, מען שפּרינגט איבער'ן ראַך; דאַכט זיך, א רעגען געהט. גוט, לאָז זיך טון, וואָס ס'וויל. ער, מישקא, איז שלעפעריג. איבער איהם אַן'עפּעלבוים אַן'עפּעל, צווײַ פויסטען די גרויס, און פאַל געטון איהם גלײַך אין פּנים אַרײַן. מישקא פילט זיך אויסצודרעהען, ער פילט זיך אויפצוהויבען דעם עפּעל.

— לאָזט מיך שלאָפען.

סעריאָזשע'ן איז פאַסקודנע אין מויל. ער האָט אויפגעגעסען דאָס קריש ברויט און האָט דעם הונגער נאָך מעהר צערייצט. ער האָט אַרומגעקוקט ס'מויל מיט דער צונג און אָנגעהויבען בײַסען די נעגעל. די קישקעס בלאָזען זיך, צוישפּילען זיך, וועלען צושפּאַרען דעם בייך. ער האָט א קוק געטאָן — מישקא שלאָפט, האָט ער אָנגעהויבען אַרומצוטאַפּען מישקא'ס פּעקעל.

— האָט ער אַמאָל נישט בעהאַלטען א שטיקעל ברויט?

ער האָט אָנגעטאַפּט דאָס פּעקעל, געטראַכט:

— ברויט!

ער האָט זיך דערפרעהט און זיך דערשראָקען:

— מישקא וועט זיך אויפכאַפּען! מעגליך ער וועט אָנשלאָגען, מעגליך ער וועט זאָגען: „ווי שעהמסטו זיך נישט? איך האָב גערעכענט דו ביזט אַן'ערליכער חבר און מיט אַמאָל ביזטו נאָר א זשוליק!"

סעריאָזשע האָלט מישקא'ס פּעקעל, וואָס ליגט און זעקעל, און דער קאָפּ ווערט בײַ איהם שווערער:

— און אַז איך וועל ס'גאַנצע ברויט נישט אויפעסען?

— אַלץ אײַנס א זינד!

— איך טו עס דען מיט א כיון? איך וויל עסען.

— נעם, נעם, אויב דו האָסט נישט מורא.

די געדאַנקען בײַ סעריאָזשע'ן האָבען זיך צופּלאָנטערט: צי זאָל ער נעמען, צי זאָל ער נישט נעמען. און עסען ווילט זיך און ס'איז א בושה פאַר'ן חבר.

ס'איז אָנגעפאַלען א שווערער שלאָף, געשטפּאַרט סעריאָזשקע'ס קעפּעל צו דער ערד, געוויגט דעם קינדערישען גוף.

— שלאָף!

לאַנג האָט סעריאָזשקע מלחמה געהאַלטען מיט'ן שווערען שלאָף. ער האָט געעפענט די אויגען, געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ, פעסט געהאַלטען אין דער האַנט דאָס פּעקעל, וואָס איז געלעגען אין זאַק.

— אוי, עסען, ס'ווילט זיך עסען...

— שלאָף! מאָרגען וועסטו זיך אָנעסען...

דער שווערער שלאָף האָט סוף כל סוף אוועקגעלײגט סעריאָזשקע'ס קאָפּ נעבען מישקא'ס פּיס. אין מויל איז געוואָרען וואַרעם, דער הונגער האָט אויפגעהערט נאָגען. א ליב קול האָט איהם אײַנגעראָימט אין בײדע אויערען:

— מען טאָר נישט גנב'ענען. לאָמיר בוסעלעך.

די לעצטע רעטונג פאר די פערצווייפעלטע יודען

איז א אהן-פראצענטיגע הלואה אין די גמילת-חסדים-קאסעס

צוזאמענפאהר פון גמילת-חסדים-קאסעס איז דער לאדזער וואיעוואדזטווע

(ס) די גמילת-חסדים קאסעס שפי-לען איצט אין יודישען לעבען און פוי-לען אנ'אנגעמהויער ווילכטיגע ראלע. פיל צענדליגער טויזענדער אינבעמיטעלטע און גאר ארימע יודישע פאמיליעס העל-פען זיך מיט קליינע גמילת-חסדים'לעך פון די קאסעס, וואס ווערען סובסידירט דורכ'ן „דזשאינט", דורך די יודישע קהלות און זעלבסטפערוואלטונגען. ביי דעם פערשארפטען קריזיס, וואס די יו-דען אין שטעטלעך לעבען איצט איבער, איז די טעטיגקייט פון די גמילת-חסדים קאסעס געווארען דאס לעצטע רעטונגס-מיטעל פאר די שטעהען פאר'ן ראנד פון אונטערגאנג.

ס'איז דעריבער ניט קיין וואונדער, וואס דער צוזאמענפאהר פון די גמילת-חסדים-קאסעס פון דער לאדזער וואיע-וואדזשטווע, וואס איז געלעבען פארגעקו-מען אין לאקאל פון רעטונגס-קאמיטעט, האט ארויסגערופען א געוואלדיגען אינ-טערעס אין די קלענסטע שטעטלעך פון לאדזער סביבה.

ס'זענען געקומען דעלעגאטען פון קרוב 50 קאסעס.

דער צוזאמענפאהר ווערט געעפענט דורך ה' י. גוטערמאן, דעם פארשטעהער פון „דזשאינט" אין פוילען. לויט זיין פארשלאג ווערט סעקרעטאר ש. בורזינגער איינשטימיג אויסגעוועהלט אלס פארזי-צער פון דער קאנפערענץ. ער פערבעט אלס בייזיצענדע די ה"ה פרעזעס ב. וואקס, ראטמ. יחיאל יצחק בערמאן און פערוואלטונגס-מיטגלידער פון רעטונגס-קאמיטעט.

רעפעראט פון ה. גוטערמאן

ה' גוטערמאן האלט א רעפעראט וועגען די צילן פון דער קאנפערענץ, ווייזט אן אויף דער ענטוויקלונג פון די קא-סעס. צווישען די 50 קאסעס, וואס עקזי-סטירען אין לאדזער וואיעוואדזשטווע, פראספערירען כמעט אלע גאנץ גוט, א חוץ איינינגע, וואס זענען הינטערשטעליג צווישען זיי די גמילת-חסדים קאסעס אין בזשעזשין, אזארקאוו, א. א. ה' גו-טערמאן מאכט אויפמערקזאם, אז אין היי-יעהריגען רעגירונגס - בודזשעט איז איינגעשטעלט געווארען א סובסידיע פון 75.000 זל. פאר אלע גמילת-חסדים קאסעס אין פוילען, ד. ה. ביז 600. ער בעט די דעלעגאטען זיך ארויסצוזאגען וועגען אלע אקטועלע ענינים, ארויסרו-קען פראיעקטען וועגען פערשטארקען די טעטיגקייט פון די קאסעס און אויסצו-מיידען חסרונות.

טרויעריגע גרוסען פון לאדזער סביבה

א דעלעגאט פון בזשעזשין פערענט-פערט זיין קאסע. זי איז געבליבען הינ-טערשטעליג, ווייל דער קריזיס האט גע-מאכט א תל פון דער גאנצער שטאט. עס איז פשוט מנשטא פון וועמען צו ריקצוגעמען די הלואות, ווייל דאס רוב האט ניט קיין ברויט צו עסען.

ניט בעסער זעהט אויס די לאגע אין אזארקאוו, וואו דער קריזיס מיידט ניט אויס די גרעסטע צאהל יודישע שפי-בען.

אין די איבריגע שטעט, ווי בלאשקי, קאליש, זדונסקא-וואליא, אפאטשנא, שע-ראדז, א. אז. וו. איז ניט וועניגער טרויעריג. אומעטום הערשט אומבעש-שרייבליכע פערצווייפלונג, נישטא קיין האפנונג זיך ארויסצושלאגען די יודישע מאסען פון קלעם. די איינציגע נחמה קומט לעת עתה מיט די קליינע הלואות לעך פון גמילת-חסדים קאסע און פון אמעריקא, וועלכע ווערט פערוואכפען מיט קלאג-בריוו.

דער ראדאמסקער דעלעגאט ה' בער-נער שטרייכט אונטער, אז די שטעטעל-דיגע קאסעס נויטיגען זיך אין ווייטער-דיגער הילף. איינע פון די זיכערסטע קוועלען פון שטיצע פאר די קאסעס קאן זיין א

סובוועניר פון די האנדעלס-קאמערע,

וועלכע רוספאגירען מיט א סך געלד. ער שלאגט פאר זיך צו ווענדען צום האנדעלס-מיניסטעריום, אז די האנדעלס קאמערן זאלען בעשטימען סובסידיעס פאר די גמילת-חסדים קאסעס. ער בעט אויך דעם ה' גוטערמאן, אז דער „דזשאינט" זאל צושיקען צו די קאסעס די פראטאקאלען פון די דורכגעפיהרטע רעוויזיעס, כדי דערמיט זיי צו געבען א מאראלישע סאטיספאקציע און אנ'אנ-רעגונג צו ווייטערדיגער ארבייט.

ה' גוטערמאן ענטפערט אלע רעדנער און נעמט נאכדעם אויף זיך די וואונשען פון ראדאמסקער דעלעגאט. ער גלויבט אבער ניט, אז די האנדעלס-קאמערן וועלען וועלען סובסידירען די „קאסעס".

ה' גוטערמאן זאגט זיך ארויס דערפאר, אז די

75.000 זל. רעגירונגס-שטיצע

זאל איינגעטיילט ווערען נאר צווישען די קלענערע גמילת-חסדים קאסעס, וועלכע בעקומען פון „דזשאינט" ווייניגער פון 700 דאלאר. דער דאזיגער פארשלאג ווערט אנגענומען.

סעג. בורזינגער שלאגט פאר, אז כדי צו פערשטארקען די גמילת-חסדים קא-סעס זאל געשאפען ווערען אנ'איינציגער פאנד, וואס זאל בעשטעהן פון וואכענ-צפיצואהלונגען פון 5 און 10 גראשען פון א מיטגליד פון יעדער קאסע. דער דאזיגער פאנד קאן זיין א שטארקער אנ-לעהן פאר די וויכטיגע אינסטיטוציעס. אבער פראיעקטירט ה' בורזינגער, אז דער פאנד זאל טראגען דעם נאמען

ד"ר בערנארד קאהן-פאנד

ה' גוטערמאן ווייזט אן אויף דער אינ-אנגעמבארקייט פון דעם פראיעקט. די הוצאות פון צוזאמענשטעלען דעם פאנד וואלטען ניט געדעקט געווארען דורך דער הכנסה. אויך אנדערע רעדנער ווייזען אויף די נעגאטיווע מאמענטען פון א-א פאנד און סעג. בורזינגער ציהט צו-ריק זיין פראיעקט. דאגעגען ווערט אנ-גענומען פרעזעס ב. וואקס'עס פארשלאג ארויסצושיקען

א רעפעשע צום „דזשאינט"

וועלכען עס ווערט געדאנקט פאר דער ביז איצטיגער הילף פאר'ן פוילישען יודענטום און די קאנפערענץ בעט צו נעמען אין אכט די פערצווייפעלטע לא-גע פון די יודען אין לאדזער וואיע-וואדזשטווע און ביים איצטיגען „דזשוינט" אין אמעריקא אין זינען צו האבען די גמילת-חסדים קאסעס פון לאדזער סביבה.

עס רעדען נאך א ריהה אנדערע דעלע-גאטען. דער. אונגער שטיצט איינמער דעם פארשלאג פון בזשעזשינער פאר-שטעהער ה' שאפמאן וועגען ארויסגע-בען א צייטשריפט פאר'ן גמילת-חסדים-וועזען.

עס ווערט אויך אריינגעטראגען א פארשלאג צו ווענדען זיך צום רעגירונגס-פערבאנד, אז די קאאפעראטיווע בענק זאלען ביים שליסען זייערע בילאנסען בעשטימען פון זייערע ריוח געוויסע סו-מעס פאר די גמילת-חסדים קאסעס אין זייערע שטעט.

7 אווענד שליסט סעג. בורזינגער די קאנפערענץ.

דער פאבאר

ווער דארף זיך היינט שטעלען

(§) היינט דעם 26-טן מאי דארפען זיך צושטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1 (זאקאנטנא 82) די געבוירענע אין יאהר 1909 פון 2-טן קאמיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט —

G. E.

פאר דער קאמיסיע נומער 2 (אנ-אר-דאווא 34) דארפען שטעהן די געבוי-רענע אין 1909 וואס וואוינען אין 7 קאמיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט —

H

פאר דער קאמיסיע נומער 3 (קאשטשושי-קי 21) דארפען שטעהן די געבוירענע אין 1907 און 1908 וואס וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14-טען קאמיסאר-יאט.

200 שוואכע יודישע קינדער

פאהרען היינט ארויס איז „טאז"-קאלאניע

(ס) לאדזער „טאז" שיקט היינט ארויס אין איהר זומער-קאלאניע אין קושיזשובקע די ערשטע גרופע 200 קרענקליכע יודישע שול- און חדר-קינ-דער. היי-יאהר וועט „טאז" ארויסשי-קען 4 גרופען קינדער, אין 4 סעזאנען, יעדען חודש אנ'אנדער גרופע.

———:0:———

לאדזער קריזיס-פראצעסען

מען קלאגט אן בעלי-חובות אויף 5 און 10 זל.

פון אלע זייטען בעקלאגט מען זיך אויף דעם צו-פאמעליכען ערלעדיגען די אנקלאגעס אין לאדזער שטאטישען גע-ריכט. עס שטעלט זיך ארויס, אז אין לאדז זענען פאראן סך-הכל 16 שטאט-ריכטער, בעת די נומער צום שטאט-גע-ריכט בעטרעפען אין די טויזענדער. יע-דען ריכטער קומט אויס טעגליך צו בע-טראכטען 60 ענינים. די צאהל אנקלא-געס וואקסט לעצטענס גאלאפעהר צוליבן קריזיס, ווי ווייט לאדזער איינוואוינער זענען געענגט אין געלד קאן בעווייזען דער פאקט, וואס מען קלאגט אן אין געריכט בעלי-חובות, וועלכע זענען שול-דיג 5 אדער 10 זל....

———=0§0=———

בריף אין רעדאקציע

געעהרטער ה' רעדאקטאר!

מיר בעטען געבען פלאץ אין אייער ווער. צייטונג פאר דער פאלגענדער ער-קלערונג, פאר וועלכע מיר דאנקען אייך פאראויס.

אויף דער קאנפערענץ מכח דער אל-געמיינער פראטעסט-אקציע געגען דעם אפשטעלען די אימיגראציע קיין א"י, וואס איז פארגעקומען דעם פארגאנגע-נעם מיטוואך, האבען אונזערע פארשטע-הער ערקלערט, אז אונזער אנטייל אין דעם געמיינזאמען פראטעסט, מאכען מיר אפהענגיג פון די דירעקטיוון, וואס מיר וועלען דערהאלטען פון צ"ק.

צוליב דעם, וואס לויט די דירעקטי-ווען פון צ"ק פיהרען מיר אדורך אין גאנצען לאנד א זעלבסטשטענדיגע פרא-טעסט-אקציע, ערקלערען מיר, אז אין אלגעמיינעם פראטעסט - מיטינג, וואס איז פארגעקומען נעכטען, זונטאג אין „פילהארמאניע", האבען מיר קיין אנ-טייל ניט גענומען.

דערביי מאכען מיר אויפמערקזאם, אז די אונטערשריפטען פון אונזער פאר-טיי אין „פרייהייט", ווי אויך די נעמען פון אונזערע רעדנער אויף'ן אלגעמיינעם פלאקאט, און אין די אנאנסען, זענען געמאכט געווארען אהן אונזער הסכם און וויסען.

מיט אכטונג

לאדזער קאמיטעט פון דער יודי-שער, סאציאליסטישער ארב. פארטיי „פועלי ציון" (פאר. מיט צ. ס.)

סאציאליסטישער פערבאנד פון דער יוד. ארב. יוגענט „פרייהייט".

II.

חשוב'ע רעדאקציע! אין „לאדזער טאגעבלאט" נומער 108, אין בעריכט וועגען דער קאנפערענץ פאר'ן פרא-פא-לעסטינא-קאנגרעס, איז בעריכטעט, אז צווישען די פראפעסיאנעלע ארגאניזא-ציעס, וואס האבען אנטייל גענומען אויף די קאנפערענץ איז אויך דערמאנט גע-ווארען אונזער שערער-פעראיין, ערקלע-רען מיר, דאס אונזער שערער-פעראיין האט אפיציעל אויף די קאנפערענץ קיין אנטייל ניט גענומען, מיר בעטען דאס אפדרוקען, פאר וואס מיר דאנקען פאר-אויס.

מיט אכטונג

לאדזער פראפעסיאנעלער טעקס-טיל-ארבייטער פעראיין אויף לאד-זער קרייז, שערער-אפטיילונג לאדז

———=0§0=———

אוועקגעקומען.

אייזיק שטשיגעלסקי (וואווישא 23) איז פריטאג ארויס פון דער היים און איז נאך ניט צוריקגעקומען. די, וואס ווייסען וועגען שטשיגעלסקי'ן ווערען געבעטען מיטצוטיילען זיינע קרובים.

וואס ווערט היינט געשפילט

אין טעאטער | אין קינא

יודיש טעאטער: „מיט'ן רבינ'ס כח"

העברעאישע טעאטער-סטודיא: א העברע-אישע פארשטעלונג אין קאמערנאל טעאטער.

שטאטיש טעאטער: „מאטקע גנב"

פאפולארני: „פירשט, שאפער און קעכין"

ספלענדיד: „די מעלאדיע פון הערצער"

קאסינא: „דער בעפליגעלטער פלאט"

גראנד-קינא: „דער אפטרינינגער"

לונא: „דער מאן געגען היילען"

קאפיטאל: „דער אונשולדיגער חטא"

פושעדוויאסניע: „דאס רעכט פון יוגענד"

זאכענטא: דאפעל פראגראם: 1) „אין פאריזער געהיירבעל" 2) „די ליבעס אפוף"

מימאזא: „דער חתונה מארש".

———:0:———

די לאדזער פאבריקען,

וואס האבען זיך איבערגעטראגן קיין יוגאסלאוויען

אנ'ארבייטער פערדינט אין זיי ביז 20 דאלאר א וואך

(פ) מעהרערע לאדזער פאבריקאנטען און סוחרים, אין זוכעניש פון בעסערע אפזאץ-געביטען, האבען זיך, ווי בע-קאנט, אריבערגעפעקעלט מיט זייערע אונטערנעהמונגען קיין סערביען און כארוואציען, אזוי ארום זענען אויך אריבערגעפאהרען פון לאדז פיל הונ-דערטער ארבייטער.

די קרוב 20 לאדזער פאבריקען, וואס געפינען זיך היינט צו טאג אין יוגא-סלאוויען, ענטוויקלען זיך זעהר גוט. בלויז אין זאגרעב זענען פאראן 5 אי-בערגעפלאנצטע פאבריקען פון לאדז, צווישען אנדערע די טריקאטאזש-פאבריק פון די ברידער קאהן און וואלמאן און די טעקסטיל-פאבריק „לענר" פון אל-פרעד לאסקי. אין קראן איז טעטיג די לאדזער פאבריק פון הערליאק און ווענ-סקע. אין פיל פון די לאדזער פאברי-קען זענען בעשעפטיגט אויך לאדזער יודען.

אנ'ארבייטער אין די דארטיגע לא-דזער פאבריקען פערדינט ביז 20 דאל. א וואך.

פאסאזשירען פון אויטא'ס מוזען זיין אסעקורירט אויף אונגליקס-פאלען.

(מ) לויט א בעשלוס פון לאדזער מא-גיסטראט זענען איינוואוינער פון אוי-טא-טעקסיס פערפליכטעט צו פערזיכערן זייערע אוטאמאבילען ווי אויך די פא-סאזירען. שאפערס און דורכגעהער גע-גען אלערליי אונגליקס-פאלען. כדי אויס צופיהרען דעם דאזיגען בעשלוס האבען די אויטא-איינוואוינער געמוזט דאר'ן בעקומען די קאנצעסיעס בעלעגען אין מאגיסטראט פאליסען פון אסעקוראציע-געזעלשאפטען, אדער א בעשטעטיגונג פון קאלעקטיווער פערזיכערונג מצד דעם פעראיין פון טעקסי-בעזיצער. לעצטענס האבען די אסעקוראציע-גע-זעלשאפטען זייערע פאליסען געענדערט אין דעם זין, אז זיי שליסען אויס פון דער פערזיכערונג יעדע תביעה פון אוי-טאמאביל-פאסאזשירען און זייערע יור-שים.

מחמת דעם האט דער מאגיסטראט אויפגעפאדערט אלע אויטא-בעזיצער ביז'ן 1. יולי צו אסעקורירען אלע פא-סאזשירען, שאפערס און דורכגעהער פון אויטא-אונגליקן, פאר'ן עובר זיין אויף דער פעראורדנונג וועט צוגענומען ווערען די קאנצעסיע.

ריטשאלט פון אומזאץ-שטייער

פאדערן סוחרים-ארגאניזאציעס אין לאדז

(פ) א פערזאמלונג פון קריסטליכע סוחרים און פאבריקאנטען פעראיין אין לאדז האט אנגענומען א בעשלוס צו פא-דערן ביי דער פינאנץ-מאכט צו בע-שטימען פאר'ן סוחרטום דעם אומזאץ-שטייער אין „ריטשאלט". אין דעם זין איז פערפאסט געווארען א מעמאריאל, וואס איז אפגעשיקט געווארען צום פי-נאנץ-מיניסטער.

ווי בעקאנט, האבען די לאדזער יו-דישע קליינהענדלער מיט א צייט צוריק שוין געהאט אנגענומען אזא בעשלוס וועגען „ריטשאלט" פאר סוחרים פון קלענערע האנדעלס-קאטעגאריעס.

אויף זומער-וואוינונגען

מוז מען זיין איינגעמאלדען

(פ) די מאכט האט פעראורדנט, אז פערזאנען, וואס פאהרען ארויס אויף זומער-וואוינונג, דארפען זיך אין לאדז ניט אויסמעלדען, אויב זיי ליקווידי-רען ניט זייערע דירות, נאר זיי זענען מחויב זיך איינצומעלדען אין דעם ארט, וואו זיי וועלען פערברענגען די זומער-חדשים. דאס איינמעלדען זיך קאסט פון 1 ביז 5 זל., אפהענגיג פון בעשטימטען טאריף דורכ'ן געגעבענעם ראוט.

יעדען טאג פאהרען ארויס הונדערט מענשען פון לאדז קיין אויסלאנד

לויט דער בערעכנונג פון דער שטאט-סטאראסטווע, פאהרען ארויס טעגליך פון לאדז 100 היגע איינוואוינער קיין אויסלאנד. נאטירליך, אז ניט אלע פאהרען געשעפטען, פיל פאהרען אויף קוראציע און אויף לוסט-רייזעס.

קופאן № 129

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פון'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט מאנטאג, דעם 26. מאי פון 8—9 אוו.

פערקויפטע נשמות

שפאנענדער ראמאן

(59 פארטזעצונג)

— נאטשעלניק! — האבען די צוויי רויבער אויסגע-רופען מיט אימפעט, — נאטשעלניק, דארטען פינקלען שוין די באגנעטען!

— אך, א שאר, — האט ברייטשייד זיך געווענדעט מיט א ריהרענדער שטים צום אפיציר, — עס טוט מיר זעהר לייד, וואס איך וועל שוין ניט בעווייזען זיך איבערצוטון אין מונדיר. ביטע, מאכט אייך בעקוועם דא אין דער קארעטע, ביז די זעלנער וועלען ניט קומען. איך וועל איבערלאזען איין פערד, אבער עס געהערט צום קעניג. דא איז גענוג וואפען, איהר וועט אייך זיכער ניט פערקיהלען. דאס זעלבע איז אויך מיט די אונטער-אפיצירען, וואס זענען ניט איבריג ווארעם אנגעטון. ער האט אויפגעהויבען די האנד און סאלוטירט, ווי אנ'אלטער געניטער מיליטער-מאן, בעת דער אפיציר איז געזעסען א דערערווירטער און געציטערט מיט'ן גאנצען קערפער.

— האט איהר שוין אלע מונדירען און דאס געוועהר פון די דרייגונער, און די פערד זענען שוין געזאטעלט? — האט ברייטשייד א פרעג געטון זיינע מענשען.

— יא, נאטשעלניק!

— יעצט פאהרען מיר, עס איז שוין די העכסטע צייט

ער איז ארויסגעשפרונגען אויפ'ן אפיציר'ס פערד, מיט-געחמענדיג זיין מונדיר און שווערד. דאס זעלבע האבען זיך געטון די צוויי רויבער, בעזאמלענדיג פריהער די פערד מיט די דרייגונער-זאטלען.

עס איז שוין טאקע געווען די העכסטע צייט, ווייל די גאנצע אלעע איז פול געווען מיט מיליטער, וואס איז גע-קומען נקמה נעהמען פאר דער אויסערגעוועהנליכער חרפה.

און דערווייל האבען גאלאפירט די דריי מאנסלייט מיט זייערע געפאנגענע, פארענט די צוויי רויבער, אונטער זיי ברייטשייד אין א גלענצענדען קאסטיום.

עס האט זיך אנגעהויבען א ווילד געיעג.

ברייטשייד איז געבליבען הינטערשטעליג, מכבד זייענ-דיג זיינע פערפאלגער פון צייט צו צייט מיט רעוואלווער-קוילען. די דרייגונער האבען דערויף אפגעענטפערט. זיי האבען געזעהען, אז דער מאנספערשוין אין קאסטיום איז א זעלטען-דרייסטער מענש.

עס האט זיך געדאכט, אז עפיס א געהיימע קראפט בע-שוצט דעם רויבער-הערשער, ווייל פון די אלע קוילען, וואס זענען געפלויגען איבער זיין קאפ, האט איהם קיין איינע ניט געטראפען.

ברייטשייד האט אויסגעמיטען די אלעע, ווייל רייטענ-דיג מיט דעם וועג, וואלט ער ארויסגעקומען אויף דער פאריזער פארשטאט, און עס וואלט פאר איהם געווען זעהר פאטאל.

די פערד זענען מיד געווארען, ווייל זיי זענען ניט געוועהנט געווען צו אזעלכע שנעלע געיעגען. דעריבער איז די געפאהר געוואקסען פון מינוט צו מינוט.

און בולאנער וואלד ארעין! — האט ברייטשייד בע-פוילען, ווייזענדיג, ווי א פיהרער, דעם וועג.

די רויבער האבען גענומען שלאגען די פערד מיט די שטילעטען, אזוי, אז זיי זענען געלאפען מיט די לעצטע כחות.

— די פערד האבען שוין מעהר קיין כוח ניט, זיי וועלען באלד פאלען פון גרויס מידקייט.

— פאהרט רעכטס! — האט דער יונגער פיהרער בע-פוילען, — איהר וועט באלד זיין אין וואלד. ביים קליינעם שווארצען ראוו, ווארטעט אויף מיר, ווייל דארטען קומט קיי-נער ניט צו. איך וויל נאר די דרייגונער ארויספיהרען אויף א פאלשען וועג — מיין פערד איז נאך גענוג שטארק.

— גיט גוט אכטונג אויף זיך! — האבען זיי אויסגע-שריגען, זייענדיג שוין ווייט אונטער איהם אלוא ביים שווארצען ראוו.

ער האט א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ, צוגעבענדיג זיך מיט זיך צו אייסלען פאראויס, אליין און ער געריטען ארום דעם קליינעם בערגעל, אזוי אז די דרייגונער האבען אזש א געשריי געטאן פון גרויס פרייד, זעהענדיג ברייטשייד'ן אזוי נאהענט נעבען זיך. ברייטשייד איז ספעציעל אזוי געפאהרען, אז די דרייגונער זאלען מיינען, אז זיין פערד קאן שוין מעהר ניט לויפען. זיי האבען זיך דערנעהנטערט. און פלוצלינג איז ברייטשייד פערשוואונדען געווארען צווישען די בערגלעך, אזוי, אז זיי האבען איהם שוין גענצליך ניט בעמערקט.

פונדעסטוועגען איז ער געווען איינגעשטעלט, ווייל אויב דאס פערד וואלט פאקטיש מיד געווארען, וואלט ער געווען א פער-לוירענער. ער איז שוין געווען נאהענט פון בולאנער וואלד, דא האט ער זיך געוואלט בעהאלטען. ער האט אבער בעמערקט, ווי די דרייגונער צוטיילען זיך אויף צוויי גרופען, וועלכעדיג איהם ארומרינגלען און נעהמען אין געפאנגענשאפט.

קאפיטעל 30.

דער געהיימער פערבאנד.

איידער דער קעניג איז געפאהרען און אנשטאלט ארעין, האט די פירשטין לאמבאלא געמוזט פערלאזען דעם שלאס.

זי האט געהאט איהר נייעם שלאס אין בולאנער וואל-דעל. דארט איז זי געווארען פערטריבען, ווייל אזוי האט דער קעניג בעפוילען. ער האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז איהר פוס טאר פאר'ן ניט איבערטרעטען, אזוי לאנג, ביז ע וועט זי ניט אליין צוריקרופען. חוץ דעם וועט זי מוזען איהם איבערבעטען און פאלען אויף די קניה

זי איז שיער ניט משוגע געווארען, ווען דער קעניג-ליכער קאמענדאנט, גערמאן, האט איהר אפגעגעבען אזא ערקלערונג.

— א לאקיי האבען זיי מיר געשיקט, מיר די פירשטין פון בלוט און פלייש, — האט זי געשלוכצט, בעת גערמאן איז ארויס — א, איך ווייס שוין, דאס איז פאמפאדור'ס א שפיצעל. ניט געענוג, וואס זי האט מיך אזוי מיאוס בעליי-דיגט, מוז זי מיר נאך אפ אזעלכע שפיצלעך.

גענעטא האט אלץ אויסגעהערט, וואס איהר מאראם רעדט און געצויגען מיט די פלייצעס, ווייל זי האט געוואוסט, אז איהר מאראם איז הולפלאז, דאס האט די מארקיזין פומפאדור אפגעארבייט אזא זאך.

א גאנצע נאכט איז די פירשטין געזעסען איינזאם, איינע אליין און געטראכט, ווי אזוי נקמה צו נעהמען. זי האט גע-פיהלט, א זראס זענען בלויז פוסטע חלומות, ווייל דער קעניג האט איהר פערוועהרט איבערצוטרעטען פאריז, און דעם פערבאט האט זי ניט געקאנט ענדערן. די מארקיזין פאמ-פאדור האט אלוא געזיגט.

ערשט אינדערפריה איז די פירשטין איינגעשלאפען. שפעטער, אויפכאפענדיג זיך, האט זי ווידער גענומען טראכ-טען און פרעגען איהר קאפ. ווי אזוי אויסצופיהרען איהר נקמה-אקט. זי האט געמיינט, אז זי וועט עס ניט אויס-האלטען. זי האט געפיהלט, ווי זי שטיקט זיך אין דעם ענגען, דושנעם שלאף-צימער. זי האט שנעל פון זיך ארפגעווארפען איהר פריהמארגען-קאסטיום און איז געגאנגען אין נאהענטען פארק ארעין.

(דאס ווייטערע קומט)

פון ספּאָרט-לעבן

ליגע מייסטערשאַפטס-מעטשעס

„ל. כ. ס." (לאָדז) — „וואַרטאַ" (פּויזן) 4:1 (2:0)
„ווילסלאַ" (קראָקאָ) — „ל. ט. כ. ג." (לאָדז) 0:1 (0:1)
„לעגיאַ" (וואַרשאַ) — „גאַרבאַרניאַ" (קראָקאָ) 1:3 (1:3)
„פּאָגאָן" (לעמבערג) — „קראַקאָוויאַ" (קראָקאָ) 2:0 (2:0)
„רוך" (וויעלקיע-הײַדוקי) — „פּאָלאָניאַ" (וואַרשאַ) 1:2

„א" קלאַס מייסטערשאַפט-מעטשעס

„הכח" — „ל. ט. ס. ג." IIב 1:4 (0:3)

נעכטען 5 נ"מ איז אויפ'ן ד. אָ. ק.-פּלאַץ פּאָרגעקומען דער „א"-קלאַס-מייסטערשאַפטס-מעטש צווישן „הכח" און „ל. ט. ס. ג." IIב. צוליב'ן גרויסן אינטערעס, וואָס דער מעטש האָט אַרויסגערופן אין די יודישע ספּאָרט-קרייזן, האָבן זיך פּערזאַמעלט 1500 צושויער. ביידע מאַנשאַפטן האָבן זער שעהן געשפּילט. „הכח" איז געווען אין נוטען פאָרם, האָבנדיג כמעט די גאַנצע צייט פון שפּיל אַן איבערגעוויכט איבער'ן געגנער. ביז צו דער האַלבצייט שיסט „הכח" 3 טויערן.

נאָכ'ן זייטען-וועקסעל ווערט דער רעזולטאַט פערגרעסערט מיט נאָך 1 טויער פאַר „הכח" און מיט אַ עהרען-טויער פאַר „ל. ט. ס. ג." דער מעטש ווערט פערענדיגט מיט 4:1 פאַר „הכח" טויערן האָבן געשאָסן, פאַר „הכח" פּרעסער 3, און אַ. וואַלאַק 1. פאַר „ל. ט.ס.ג." דער האַלב לינקער שטורמער

„טורימסטעז" — „אוניאָז" 2:6 (2:2)
„ווידזעוו" — „ח. כ. ס." 1:2 (0:2)
„ל. כ. ס." IIב — „סאָקאָל" זגיערזש 2:6 (2:2)
„אַרקאָז" — „פּ. ט. צ." (פּאַביאַניץ) 2:0 (0:0)
„בורזשאַ" (פּאַביאַניץ) — „ביעג" (לאָדז) 1:2 (1:2)

„ב" קלאַס מייסטערשאַפט

„מדימה" — „זיעדנאָטשאָנע" 5:1
„מ. ס. כ. מ. (באָיני) — „פּאָגאָן" 0:2
„טור" — „סאָקאָל" (פּאַביאַניץ) 0:3

לאָדזשער יודישע מאָטאָציקליסטען קיין אַנטווערפּען

ווי בעקאַנט, קומט פאָר אין אַנטווערפּען פון 3—7 יולי ה. י. אַ צוזאַמענפּליה פון אַלע יודישע טורן- און ספּאָרט-פּעראיינען, וועלכע געהערען צום וועלט-פּערבאַנד „מכבי" צום צוזאַמענפּליה שיקט לאָדזשער „בר-כוכבא" אַרויס אַ עקספּעדיציע פון די פּוילישע אַטלעטישע מייסטערס (ווייגגאַרטען, מינץ און שטערן), ווי אויך די גימנאַסטיקער, וועלכע האָבען אויף אַזאַ צוזאַמענפּליה אין מעהריש-אָסטראָוו (טשעכאָסלאָוואַקיען) אין יאָהר 1926, אָפּגעהאַלטען אַ שעהנעם נצחון און פּערנומען אָנגעזעהענע פּלעצער אין אַלע קאָנקורענצען, אויך מאָטאָציקל-פאָהרער.

די לאָדזשער „בר-כוכבא" פאָהרט קיין וואַרשאַ

די לאָדזשער שווער-אַטלעטישע סעקציע פון „בר-כוכבא" האָט דערהאַלטען אַן'איינלאַדונג קיין וואַרשאַ אויפ'ן 8—9 יוני צו די גרויסע 10 יאָהריגע יובילעאום פייערליכקייטען, פון דער וואַרשאַוער ה. ק. ס. „לעגיאַ".

„לעגיאַ" איז איינע פון די שטאַרקסטע און אָנגעזעהענע ספּאָרט-פּעראיינען מיט וועלכען מען רעכענט זיך ניט נאָר אין וואַרשאַ, נאָר אין אויסלאַנד.

שווים- און פעכט-סעקציעס ביי „בר-כוכבא"

דער לאָדזשער „בר-כוכבא" האָט בעשטעטיגט די שווים- און פעכט-סעקציעס. די שווים סעקציע איבט שוין 2 מאָל אין דער וואָך.

פון ערשטען יוני וועלען די שווים-איבונגען פאָרקומען אין רודאַ (פּאַביאַניץ, וואו אַהין די מיטגלידער וועלען איבערגעפיהרט ווערען מיט אויטאָמאָבילען.

די „פעכט"-סעקציע, וועט אָנהויבען איהר טעטיגקייט פון 1 יוני. די איבונגען וועלען פאָרקומען 2 מאָל וועכענטליך אין טורן-זאַל אויף זאַקאָנטנאַ 82.

רינג-קאַמפען אין צירק

נעכטען זענען אין צירק פאָרגעקומען 3 דעציזירענדע קאַמפען. עס האָבען געקעמפט: דעפיע—קראַוס, געזיגט האָט קראַוס אין דער 11 מינוט דורך אַ פאָדער-פאַס גריף. פּאָשאָף האָט בעזיגט דעם גומענעם מענש אין דער 29 מינוט דורך אַ רולאַדע אין פּאַרטער. דער קאַמף שטעקער—גריקוס, האָט זיך געענדיגט אין דער 28 מינוט מיט אַ זיג פון פּוילישען מייסטער שטעקער, דורך אַ רולאַדע אין נעלסאָן, אין וועלכען גריקוס האָט איהם איינגעע מינוט געהאַלטען.

היינט קעמפען: גריקוס—דעפיע, שטעקער—פּאָשאָף (אויף פּאָשאָף'ס פּער לאַנג), און קלעע—מירנאַ (אַלע קאַמפען זענען דעציזירענדע).

פאַבריקאַנט, דיכטער און פּאָליטיקער

ענדע פון זייט 3.

זיין פאָטער, זיינע מיליאָנען, דייטשלאַנד, זיין יודישקייט, דער דיכטער, דער פאַבריקאַנט, דער פילאָזאָף און דער פּאָליטיקער, אַלץ איז עפּיס סותר איינס דאָס אַנדערע, אַלץ בינדט זיך עפּיס ניט, אַלץ קריטעלט זיך ניט, און ער פּלאָנטערט זיך אין סתירות, פּלאָנטערט זיך, געהט צום טויט און קומט אום אָהן אַ פאַרוואָס.

דער גערעכטסטער מענש פון זיין צייט קאָן גאָרנישט טון, דער גערעכטסטער מענש פון זיין צייט קאָן נישט זיין אַזאַ אינדוסטריעלער ווי זיין פאָטער, כאָטש ער איז מעהר וועלט-מענש פון זיין פאָטער, ווייל ער איז מיד פונ'ם געלד. דער גערעכטסטער מענש פון זיין צייט קאָן קיין פּאָליטיקער נישט זיין כאָטש ווי ד"ר שטרעזעמאַן, און ער איז טיפער, ברייטער און גאָר נישט דער ערך בילינגער און פיינער פאַר איהם, דער גערעכטסטער מענש פון זיין צייט ווערט ערמאָרדעט ברוטאַל און מיטען העלען טאָג און קיינער ווייס נישט פאַרוואָס.

בלויז ער אַליין האָט פאַרוואָס.

ער איז אַ יוד און האָט געהאַט די חוצפה צו זיין דער גערעכטסטער מענש אין דעם לאַנד פון דייטשען, אַ יוד האָט זיך עס פערמאָסטען...

אין פאַרהאַן ביי איהם ערגיץ אַזאַ שטילע אַנצוהערעניש, אַן'אַנצוהערעניש, וואָס ענטפּלעקט פאַר אונז די טראַגעדיע פון אַ גרויסען יודען צווישען קריסטען.

ער האָט בעדאַרפט און געקאָנט זיין דער גליקליכסטער מענש אויף דער וועלט, וואָרום מיט אַלדאָס גוטס, סיי גייסטיג און סיי מאַטעריעל, איז ער בעשאָנקט געוואָרען.

איז ער אָבער געבוירען אַ יוד..

ער האָט אַ פרעמד פאָלק און אַ פרעמד לאַנד אַליין געוואָלט אָפּפּערן, אַלץ, בויל שטענדיג אַליין. און דאָס פרעמדע לאַנד און דאָס פרעמדע פאָלק האָט איהם ברוטאַל ערמאָרדעט.

אַזוי, אין די עטליכע מינוטען פון פּרוּוואַט-לעבען, אין די רגע'ס פון פּאָמיליען-לעבען איז ער אַ קליין מענשעל, טו'אָרים מענשעל, די קלענסטע הוצאה, די הוצאה פון אַ פּאָר הונדערט מאַרק ברענגט איהם אַרײַן אין אַ מוסטישען פּחד, עפּיס נימט מען אוים געלד, נישט זעהענדיג קיין פּראָפיט, נישט זעהענדיג, אַז עס געבוירט עפּיס, אַז עס ברענגט עפּיס, אָבער אַ פּרינץ איז ער אין זיין וועלט, דאָרט וואַרפט ער מיליאָנען מיט דער גרעסטער ברייטקייט, ווייל דאָרט זעהט ער ווי די מיליאָנען מעהרען זיך און פּרוכפּערן זיך, דאָרט זענען די מיליאָנען לעבעדיגע בעשעפעניששען; זיי נעבוירען מיליאָנען, מיליאָנען.

אַ האַרטער מענש איז דער פאָטער זיינער, דער פּיאָנער פון דער מאָדערנער דייטשער אינדוסטריע, האַרט ווי יעדער פּיאָנער, און איהם האָט דער פאָטער געמאַכט פאַר'ן שומר פון די אַנזאַמעלטע מיליאָנען, פון די פערמעגענס, וואָס זענען צוואָרפען איבער גאַנץ דייטשלאַנד און איבער דער גאַנצער וועלט.

ביים פאָטער זענען עס נישט בלויז מיליאָנען, דאָס זענען שוואַכע-פּלעצער פון זיינע אויגען, דאָס זענען זיינע קינדער, דאָס זענען זיינע הייליגסטע שאַפונגען.

ווערט דער דיכטער, דער פילאָזאָף, דער עסטעט און פערזאַמלער פון מנושמדיגער רייכקייט, פון שוועריגע, האַמעטנע מיליאָנען, דער שומר, דער וועכטער און דער גערטנער פון פערזעצטע מיליאָנען אין 82 גרויסע וועלט-אונטערנעהמונגען.

אַ שומר ביי אַ פרעמדען גאָרטען..

אַזוי ווי מיט זיין לאַנד אַזוי מיט זיין רייכטום, אַזוי ווי מיט זיין איינגען פאָלק און אַזוי איז מיט'ן דייטשען פאָלק.

אומעטום עפּיס אַ שומר איבער דאָס, וואָס איז נישט איינענס, אומעטום ווייל ער זיין אַן'איינענער, ער איז אָבער אומעטום אַ פרעמדער און אַן'איינזאַמער.

נייער פאָהר-פּלאַן אויף די באַהנען פון 15-טען מאַי 1930.

רעדאַקציע לאָדזער טאָגעבלאַט לאָדז

פאַבריקס וואַקזאַל

פאָהרט אָפּ:

1.50	פּאַסאַזשיר-צוג קיין קאָלושקי, פערבינדונג קיין וואַרשאַ
3.35	„ „ „ „ „ „
5.40	„ „ „ „ „ „
6.50	„ „ „ „ „ „
7.50	דירעקטער שנעל-צוג קיין וואַרשאַ
8.25	פּאַסאַזשיר-צוג קיין קאָלושקי קורסירט זונט. און חגאות
10.05	פּאַסאַזשיר-צוג קיין סקאַרזשיסק
12.10	פּאַסאַזשיר-צוג קאָלושקי, פערבינדונג קיין וואַרשאַ
14.15	„ „ „ „
15.05	„ „ „ קיין פּראַג, ווין, מאַרינבאַד, קאַרלסבאַד, און רוים
15.55	„ קיין קראָקאָ דירעקט (זעלבע פערבינד. וואָס צוג 15.05)
16.20	„ „ סקאַרזשיסק
16.45	„ „ קאָלושקי, פערבינדונג קיין וואַרשאַ
17.35	„ „ קאָלושקי
18.15	„ „ „ פערבינדונג קיין וואַרשאַ
19.00	„ „ וואַרשאַ (דירעקט)
19.30	„ „ קאָלושקי (ביז'ן 30. אָקטאָבער)
20.35	„ „ קאָלושקי (פערבינד. וואַרשאַ, ווין פּראַג)
21.35	„ „ „ (ביז'ן 30. אָקט.) פערבינדונג קיין זאַקאָפּאַנע, קריניץ, ראַבקאַ, רימאַנאָוו, איוואָניטש
23.30	פּאַסאַזשיר-צוג קאָלושקי (פערבינד. וואַרשאַ, בודאַפּעסט)

קומט אָן:

1.30	פּאַסאַזשיר-צוג פון קאָלושקי (וואַרשאַ)
4.00	„ „ „ (וואַרשאַ, קראָקאָ, קאַטאָוויץ)
5.47	„ „ „ (קראָקאָ—וואַרשאַ)
6.52	„ „ קאַטאָוויץ
7.21	„ „ קאָלושקי
7.40	„ „ „ (ספּעציעלער)
8.37	„ „ „ (קראָקאָ)
8 53	„ „ אַנדזשעיאָוו (ספּעציעלער)
9.50	„ „ קאָלושקי (טשענסטאָכאָוו)
10.55	„ „ „
12.50	„ „ סקאַרזשיסק
13.55	„ „ קאָלושקי
14.45	„ „ „ (קאַטאָוויץ)
16.05	„ „ קאָלישקי (וואַרשאַ)
16.25	„ „ וואַרשאַ
18.00	„ „ קאָלושקי
19.40	„ „ סקאַרזשיסק
20.06	„ „ קאָלושקי (קראָקאָ)
21.17	„ „ „ (ספּעציעלער)
21.48	„ „ אַנדזשעיאָוו (ספּעציעלער)
22.22	„ „ קאָלושקי (ספּעציעלער)
22.57	„ „ „ (טשענסטאָכאָוו)
23.56	„ „ וואַרשאַ (שנעל-צוג)

קאַלישער וואַקזאַל

פאָהרט אָפּ:

0.35	קיין פּויזן דורך קוטנאָ
2.09	„ לעשנאָ און קראָטאָשין
3.05	„ וואַרשאָ
7.17	„ וואַרשאָ
7.24	„ פּויזן
7.37	„ וואַרשאָ (שנעל-צוג)
8.55	„ קאָלושקי מיט פערבינדונג קיין וואַרשאָ
9.25	„ פּויזן דורך קוטנאָ, פערבינדונג קיין דאַנציג, גדיניע און טשעכאָטשינעק
10.04	„ פּויזן (ספּעציעלער)
12.05	„ טאָרן מיט פערבינדונג קיין בערלין, פּאַריז, גאַלאַץ, אָסטענדע, לאָנדאָן
13.10	„ וואַרשאָ (שנעל-צוג)
13.23	„ פּויזן
13.46	„ וואַרשאָ
15.05	„ קוטנאָ—פּלאָצק (אין קוטנאָ פערב. טשעכאָטשינעק)
15.25	„ אָסטראָוו מיט פערבינדונג קיין פּויזן
15.30	„ זעלקאָוויץ
19.25	„ אָסטראָוו
19.55	„ לאָוויטש
20.13	„ לעמבערג (מיט אַ שלאָף-וואַגאָן 3-טע קלאַס)
21.20	„ דאַנציג און גדיניע (דירעקט)
21.28	„ פּויזן
22.03	„ פּויזן (שנעל-צוג) פערבינדונג קיין בערלין
22.25	„ קראָקאָ און קאַטאָוויץ

קומט אָן:

1.55	פון וואַרשאָ
2.49	„ אָסטראָוו
4.58	„ קוטנאָ—פּלאָצק
7.01	„ פּויזן
7.09	„ קראָקאָ
7.10	„ לאָוויטש
7.28	„ פּויזן
8.08	„ קוטנאָ—פּלאָצק (דאַנציג—גדיניע)
8.45	„ אָסטראָוו
9.15	„ לעמבערג (מיט שלאָף-וואַגאָן 3-טע קלאַס)
9.15	„ וואַרשאָ (שנעל-צוג)
13.08	„ „
13.32	„ פּויזן
13.40	„ קוטנאָ—פּלאָצק
18.27	„ פּויזן
18.56	„ קאָלושקי
19.09	„ לאָוויטש
19.53	„ קוטנאָ—פּלאָצק
19.41	„ פּויזן (שנעל-צוג)
21.12	„ וואַרשאָ
21.55	„ „ (שנעל-צוג)
22.14	„ קוטנאָ—פּלאָצק
23.15	„ אָסטראָוו

צאָרטאָר צעפּליבער קאָנצערט
אין דער רעסטאָראַציע „POMOC"
אַלעקסאַנדראָווסקא 1 (באַלקאָן)
נאָך אַ קורצן איבעררייס ... פון 5.30 ביז 2.30 נאָכמיטאָג.

אַ רעמאָנטירטער פּיאַנאָ ...

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178

פון זונטאַג, דעם 25-טען מאַי ביז זונטאַג דעם 1-טן יוני איינשליסליך
גרויסע פּרעמיערע!
פון קלאַנג-פילם א. ג.
דרום-ים-ריוויער
אין די הויפּט-ראָלן: Ryszard Barthelmess, Betty Compson
פּרייזען פון פּלעצער נישט געהעכערט. אָנפאַנג פון סעאַנסען אין וואָכן טעג 5.30 שבת, זונטאָג און חגאות 3.30 נאָכמ. אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-רעוועלאַציע-צוגאָבען וועמענס אויספיהרער וועלען זינגען „ראַמאָן".

אין דער 7-קל. שולע פון יצחק גאָלדבערג

(Aleja I Maja 16) — טעלעפאָן 98-127

ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים צום נייעם שול-יאָהר 1930-31.

די דאָזיגע שולע, וועלכע האָט זיך שוין זייט יאָהרען לאַנג קונה שם געווען אַלס מוסטערהאַפטע צווישען דער אַרט לעהר-אַנשטאַלטען אין אונזער שטאָט—ווערט פון נייעם שול-יאָהר אָן אי"ה ווידער אַוועקגעשטעלט דורך נייע פּעדאַגאָגישע קרעפטען פון לעהרער-ספּעציאַליסטען און מלמדים מומחים, יראים ושלמים אויף דער העכסטער מדרגה פון איהר אויפגאַבע.

די גרעסטע ענערגיע און אָנשטרענגונג וועלען אָבער פּערווענדעט ווערען אויף למודי-קדש: חומש-רש"י, נ"ך, שלחן-ערוך, משניות און גמרא מיט תוספות ווי אויך לשון קדש און דקדוק.

אויסער די כתות און קלאַסען פאַר די שול-פּליכטיגע תלמידים איז אין דער שולע ספּעציעל איינגעאָרדענט אַ קלאַס פאַר אָנפאַנגער, וועלכע אונטערליגען נאָך נישט קיין שול-צוואַנג עוועגטועל פאַר אונגעפעהר 6 יעהריגע קינדער און אויך בנוגע אָט די „תינוקות של בית רבן" ווערט אין דער דאָזיגער לעהר-אַנשטאַלט ענטפּלעקט אַ קלאַסאַלער ערפאָלג סיי אין די למודים סיי אינ'ם עכט-יודישען חינוך.

זונטאַג, ד. 8-טען יוני ד. י. 11 אַ זייגער פאַרמיטאַג וועט אין קנים-הויז פּאָמאָרסקאַ 54 פאָרקומען

די אַלגעמיינע יעהרליכע פערזאַמלונג

פון דער חברה „מחסה לזקנים" מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג;
2) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום;
3) פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע;
4) בעריכט פון דער פערוואַלטונג;
5) פאָרשלאַגען פון דער פערוואַלטונג און מיטגלידער;
6) וואַהלען פון 5 פערוואַלטונגס-מיטגלידער און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

פאַלס עס וועט נישט ערשיינען לויט'ן § 41 פון סטאַטוט די בעטשפּרעכענדע צאָהל מיטגלידער וועט די פערזאַמלונג פאָרקומען אין 2-טען טערמין אין דעמזעלבען לאָקאַל מיט דעמזעלבען טאָג-אָרדנונג דעמזעלבען טאָג 4 א זייגער נאָכמיטאָג און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאָהל אָנוועזענדע. די פערוואַלטונג.

הולך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע
גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:
קענען נישט איבערגעבען דאָס רעיעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ פון ה'
מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 79-148
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

Lohnweberei

Nimt zum Ausarbeiten an auf glate und Karirstühle (Revolwer) alle Breiten, von 36 bis 72 Zoll pol. Eingerichtet teilweise für Seide und B-Iltasche ntucher Lipowa 72 tel. 223-45 i 147-04

„לאָדזשער טאָגעבלאַט" דאָס בלאַט פון אַלע

גענען בעלוינונג

נייעגדיג אין דער געגענד פון גייערס מאַרק איז פערלוירען געגאַנגען אַ פאַרטפעל מיט פּערזענליכע פּאַפּירן, וועקסלען, פּראָטעסטען, אַ אינקאַסאָ קוויט אויף 50 זל. פון באַנק קופּיעצקי-קרעדיטאָווי און אויך דאָקומענטען ווי אַ פּאַס, און מיליטער ביכעל. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג. דער ערליכער פינדער וועט געבעטען אָבצוגעבען די אויבענדערמאָהנטע זאַכען געגען בעלוינונג ביי ווייסמאַן, שגאָוווסקאַ 1. אָדער אין דער אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

אַ מעבלירט צימער
מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג און אַלע בעקוועמליכקייטען פון זאָפאָרט אָפּצוגעבען. צו ערפאַהרען נאַרוטאָוויטשאַ 31, וו. 33. 2334

אַ זדאָלנע מעדעל צו בעשטעלטע אַרבייט ווערט געזוכט. ציגעל-גאַס 9 ביי קאַלמאַן. 2433

Zaginął
kwit kaucyjiny Łódzkiej Elektrowni na imię Czarna Gingold. 2429

אַבאָנעמענטס-פּרייזן: פאַר אַ חודש אין פּוילען 6 זל. ... איין נומער 20 גראָש ...
אַנאָנסען-פּרייז: ...
Redaktor-wydawca S. Hamburski
Drukarnia K. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 55.